

Przeciwdziałanie i zapobieganie procederowi handlu ludźmi

Kraków, 5-6 czerwca 2023 r.

EXCELLENCE IN
EUROPEAN LAW¹

Prelegenci

Olga Binert-Mielko, główny specjalista, Dział Współpracy Międzynarodowej, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury, Lublin

Alina Cristescu, specjalista, Departament Współpracy Międzyinstytucjonalnej i Krajowych Projektów Prewencji, Państwowa Agencja ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi (ANITP), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Bukareszt

Radu Cucos, specjalista, Biuro Specjalnego Przedstawiciela i Koordynatora OBWE ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi (CTHB), Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), Wiedeń

Ramin Farinpour, starszy prawnik, Sekcja Europejskiego Prawa Karnego, ERA, Trewir

Thi Hoang, analityk i redaktor naczelny Journal of Illicit Economies and Development (JIED), Globalna Inicjatywa Przeciw Międzynarodowej Przestępczości Zorganizowanej, Wiedeń

Suzanne Hoff, koordynator międzynarodowy, La Strada International, Amsterdam

Maciej Koziarski, główny ekspert, Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa

Luka Maderić, partner, Župić & Partners, Zagrzeb; członek Grupy Ekspertów ds. Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA), Rada Europy, Szttrasburg; były krajowy chorwacki koordynator ds. zwalczenia handlu ludźmi

dr Małgorzata Makarska, sędzia, Sąd Okręgowy w Siedlcach; delegowana do Ministerstwa Sprawiedliwości, Warszawa

Magdalena Miska, starszy inspektor pracy, Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie

Jakub Nestoruk, ekspert, Wydziału Kryminalnego, Komendy Wojewódzkiej Policji, Kraków

dr Conny Rijken, krajowy sprawozdawca ds. handlu ludźmi i przemocy seksualnej wobec dzieci, Haga; członek Grupy Ekspertów ds. Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi (GRETA), Rada Europy, Szttrasburg (online)

Piotr Marek Wagner, psycholog, La Strada Polska, Warszawa

Kluczowe tematy

- Inicjatywy mające na celu przeciwdziałanie i zapobieganie procederowi handlu ludźmi
- Handel ludźmi w cyberprzestrzeni oraz wykorzystanie technologii w przeciwdziałaniu i zapobieganiu temu procederowi

Języki
angielski, polski
(tłumaczenie symultaniczne)

Numer wydarzenia
323DT05

Organizatorzy
ERA (Ramin Farinpour) we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury, Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE), Państwową Agencją ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi (ANITP) i La Strada International

Przeciwdziałanie i zapobieganie procederowi handlu ludźmi

Poniedziałek, 5 czerwca 2023 r.

- 08:30 Przyjazd i rejestracja uczestników
09:00 **Powitanie uczestników i przedstawienie głównych założeń i celów seminarium**
Olga Binert-Mielko, Ramin Farinpour

I. PANEL WPROWADZAJĄCY: ISTOTA PROCEDERU, POLITYKA PRZECIWDZIAŁANIA HANDLOWI LUDŹMI

Prowadzący: Ramin Farinpour

- 09:10 **Zrozumienie zakresu, charakteru i skali procederu handlu ludźmi oraz kluczowe rozwiązania i strategie mające na celu jego osłabianie**
Radu Cucos
- 09:45 **Złożony charakter procederu - formy wyzysku związane z handlem ludźmi oraz ocena wpływu i skuteczności środków mających na celu przeciwdziałanie zjawisku handlu ludźmi: wnioski z projektu DemandAT**
- Środki mające na celu przeciwdziałanie handlowi ludźmi
  - Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w celach wykorzystania seksualnego i pracy przymusowej
- Suzanne Hoff*
- 10:30 Dyskusja
- 10:45 Przerwa na kawę

II. PRZECIWDZIAŁANIE PROCEDEROWI HANDLU LUDŹMI: ŚRODKI REGULACYJNE WDRAŻANE PRZEZ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Prowadzący: Radu Cucos

- 11:15 **Walka z procederem handlu ludźmi w ramach krajowej strategii przeciwdziałania handlowi ludźmi na przykładzie Polski**
- Środki karne, kampanie i programy edukacyjne, działania uświadamiające w kluczowych sektorach przemysłu
- Maciej Koziarski*
- 11:45 **Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w Holandii**
Conny Rijken
- 12:15 Dyskusja
- 12:30 Obiad
- 13:30 **Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w Holandii**
Luka Maderić
- 14:00 Dyskusja

III. PRZECIWDZIAŁANIE I ZWALCZANIE PROCEDERU HANDLU LUDŹMI PRZEZ WŁAŚCIWE PODMIOTY

Prowadzący: Ramin Farinpour

- 14:15 **Rola organów ścigania w przeciwdziałaniu handlu ludźmi**
- Walka ze zorganizowanymi grupami przestępczymi, pracą przymusową i prostytutką
  - Transgraniczne egzekwowanie prawa i współpraca z Europolem
- Jakub Nestoruk*
- 14:45 **Handel ludźmi w cyberprzestrzeni: wykorzystanie technologii do przeciwdziałania zjawisku handlu ludźmi**
Radu Cucos, Thi Hoang
- 15:30 Dyskusja
- 15:45 Przerwa na kawę

Cel

Celem ostatniego z serii trzech seminariów współfinansowanych przez Komisję Europejską jest analiza problematyki przeciwdziałania wykorzystaniu osób i procederowi handlu ludźmi, a także sposobów ograniczania i osłabiania skali tego zjawiska. Podczas seminarium przyjrzymy się metodom zapobiegania wykorzystaniu nowych narzędzi przez sprawców, zwłaszcza w cyberprzestrzeni.

Podczas wydarzenia omówione zostaną kroki podejmowane przez państwa UE i organizacje międzynarodowe w celu przeciwdziałania i zapobiegania handlowi ludźmi z perspektywy stosowania i egzekwowania prawa, a także wysiłki mające na celu uświadamianie społeczeństwu skali zjawiska handlu ludźmi. Przedstawione zostaną również przykłady środków regulacyjnych i prawnych mających zapobiegać procederowi handlu ludźmi.

Podczas seminarium prowadzone będą warsztaty.

Kto powinien wziąć udział w seminarium?

Sędziowie, prokuratorzy, funkcjonariusze organów ścigania, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego/organizacji pozarządowych z kwalifikujących się państw członkowskich UE (Dania nie uczestniczy w Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014–2020) oraz kwalifikujących się krajów kandydujących (Albanii i Czarnogóry).

Miejsce

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (KSSiP)
ul. Przy Rondzie 5, 31-547 Kraków
Polska

Opłata za uczestnictwo i zwrot kosztów

Opłata za uczestnictwo: 120€; zawiera koszt materiałów, lunchu i wspólnej kolacji

ERA zwraca uczestnikom koszty podróży do 300 € pod warunkiem złożenia po zakończeniu seminarium oryginałów rachunków, biletów, kart pokładowych lub faktur.

ERA zwróci uczestnikom koszty dwóch noclegów w hotelu o wartości do 70 EUR/noc po otrzymaniu oryginału faktury.

IV. RÓWNOLEGŁE WARSZTATY

- 16:15
- **Inicjatywy prewencyjne mające na celu przeciwdziałanie handlowi ludźmi**
Suzanne Hoff
  - **Wykorzystanie technologii w walce z procederem handlu ludźmi**
Thi Hoang
  - **Przeciwdziałanie i zapobieganie handlowi ludźmi**
Radu Cucos
  - **Transgraniczna i międzyinstytucjonalna współpraca w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi**
Alina Cristescu, Jakub Nestoruk

18:15 Zakończenie pierwszego dnia seminarium

19:30 Wspólna kolacja

Wtorek, 6 czerwca 2023 r.

09:00 Raporty z warsztatów

V. PRZECIWDZIAŁANIE I ZWALCZANIE PROCEDERU HANDLU LUDŹMI PRZEZ WŁAŚCIWE PODMIOTY

Prowadzący: Ramin Farinpour

- 09:15 **Jak przeciwdziałać procederowi wykorzystania seksualnego oraz wspierać i chronić ofiary**
- Identyfikacja ofiar, surowe kary dla sprawców i osób czerpiących korzyści z usług ofiar handlu ludźmi: przegląd środków zaradczych wdrażanych w Rumunii
  - Kampanie informacyjne mające na celu przeciwdziałanie zjawisku handlu ludźmi, współpraca z organizacjami pozarządowymi
  - Przeciwdziałanie werbowaniu oraz *groomingowi* w internecie w kontekście kampanii informacyjnych
Alina Cristescu
- 09:45 **Przeciwdziałanie procederowi handlu ludźmi – perspektywa sądowa**
- Usługi pozyskiwane od ofiar handlu ludźmi
  - Kary stosowane wobec sprawców handlu ludźmi i osób czerpiących korzyści z usług ofiar handlu ludźmi
Małgorzata Makarska
- 10:15 Dyskusja
- 10:30 Przerwa na kawę
- 11:00 **Świadectwa ocalałych**
Piotr Marek Wagner
- 11:30 **Przeciwdziałanie wyzyskowi pracowników**
- Narzędzia i metody
  - Niedawne zmiany prawne (legislacyjne)
  - Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim
Radu Cucos
- 12:15 Dyskusja
- 12:30 **Działania uświadamiające i przeciwdziałanie handlowi ludźmi na poziomie łańcucha dostaw: rola i obowiązki inspektorów pracy**
- Partnerstwo z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim
Magdalena Miska
- 13:00 Dyskusja
- 13:15 Zakończenie seminarium

Aktualizacja programu: www.era.int
Program może ulec zmianie.

Osoby do kontaktu

Ramin Farinpour
Starszy prawnik
E-mail: rfarinpour@era.int

Susanne Babion
Asystent
E-mail: sbabion@era.int
Tel. : +49 (0) 651 9 37 37 422

Program CPD (Continuing Professional Development – ustawiczne doskonalenie zawodowe)

Programy ERA spełniają standardowe wymagania programu CPD. Wydarzenie odpowiada **11 godzinom CPD**.

Projekt współfinansowany przez
Unię Europejską

Treść programu odzwierciedla wyłącznie poglądy autora i jest jego / jej wyłączną odpowiedzialnością. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w nim informacji.

Zapisz się online na
seminarium:
www.era.int/?131852&en

Zapisz się online

Przeciwdziałanie i zapobieganie procederowi handlu ludźmi

Kraków, 5-6 czerwca 2023 r. / Numer wydarzenia: 323DT05

Warunki uczestnictwa

Nabór

1. Seminarium jest skierowane do sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy organów ścigania, osób prowadzących dochodzenia finansowe, pracowników ds. zgodności z przepisami, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego/organizacji pozarządowych z kwalifikujących się państw członkowskich UE (Dania nie uczestniczy w Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego 2014–2020) oraz kwalifikujących się krajów kandydujących (Albanii i Czarnogóry).
2. Liczba miejsc ograniczona (50 miejsc). Udział będzie podlegał procedurze selekcji.
3. Zapisy na seminarium przyjmujemy do **piątku, 21 kwietnia 2023 r.**
4. Każda z osób zainteresowanych otrzyma odpowiedź po upływie terminu zapisów. Udział podlega procedurze selekcji.

Zalecamy wstrzymanie się z rezerwacją biletów lub noclegu do czasu otrzymania potwierdzenia.

Opłata rejestracyjna

5. 120€; zawiera koszt materiałów, lunchu i wspólnej kolacji

Koszty podróży

6. ERA może zwrócić uczestnikom koszty podróży do 300 € pod warunkiem otrzymania po zakończeniu seminarium oryginałów rachunków, biletów, kart pokładowych lub faktur. Osobom podróżującym na odległość mniejszą niż 100 km od Krakowa zostaną zwrócone koszty podróży do 100 €.

Uczestnicy proszeni są o zarezerwowanie biletów we własnym zakresie. Uczestnikom przypomina się o obowiązku skorzystania z najbardziej ekonomicznego środka transportu oraz dokładnego zapoznania się z treścią informacji dotyczących zwrotu kosztów.

Zakwaterowanie

7. ERA może także zwrócić uczestnikom koszty dwóch noclegów w pokoju jednoosobowym w hotelu o wartości do 70 EUR/noc po otrzymaniu oryginałów rachunków i faktur po zakończeniu seminarium; dotyczy to uczestników podróżujących na odległość większą niż 100 km od Lizbony.

Pozostałe usługi

8. ERA zapewnia uczestnikom jeden lunch, napoje podczas przerwy na kawę oraz materiały. Cena obejmuje także jedną wspólną kolację.

Udział

9. Wymagany jest udział w całym seminarium, a obecność uczestnika zostanie odnotowana.
10. ERA udostępni wszystkim uczestnikom listę uczestników wraz z adresami, chyba że nie później niż na tydzień przed rozpoczęciem wydarzenia otrzyma od danego uczestnika pisemny sprzeciw.
11. Adres uczestnika i inne istotne informacje będą przechowywane w bazie danych ERA w celu dostarczania informacji o przyszłych wydarzeniach ERA, publikacjach i/lub innych wydarzeniach w obszarze zainteresowań uczestnika, chyba że uczestnik nie wyrazi na to zgody.
12. Zaświadczenie o uczestnictwie zostanie wydane po seminarium.

Zapisz się online
„Przeciwdziałanie
i zapobieganie
procederowi handlu
ludźmi”

www.era.int/?131852&en

Miejsce

Krajowa Szkoła Sądownictwa
i Prokuratury (KSSiP)
ul. Przy Rondzie 5
31-547 Kraków
Polska

Języki

angielski, polski
(tłumaczenie symultaniczne)

Osoba kontaktowa

Susanne Babion
Asystent
sbabion@era.int
+49 651 9 37 37 – 422

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Biurow Specjalnego Przedstawiciela i
Koordynatora ds. Zwalczenia Handlu
Ludźmi

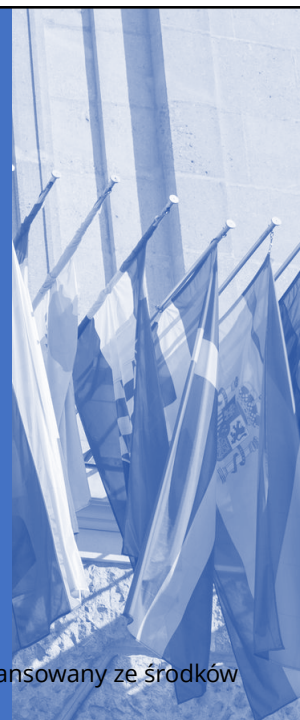
Wielkość i charakter popytu oraz kluczowe rozwiązania i strategie mające na celu jego ograniczenie

Radu Cucos, Associate Officer on CTHB
Kraków, 5 czerwca 2023 r.

 @osce_cthb
 info-cthb@osce.org
 www.osce.org/cthb

Projekt współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej

1

Spis treści

Co to jest popyt i dlaczego ma znaczenie?

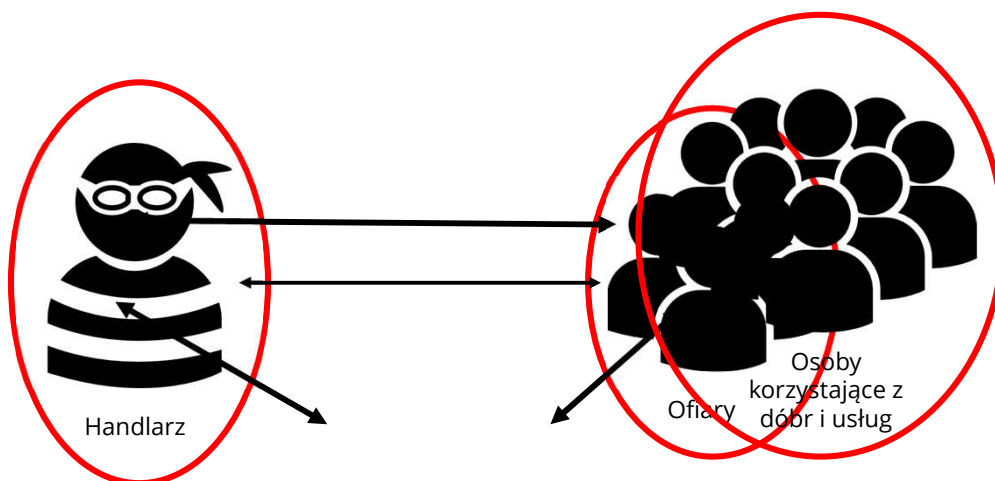
1. **Pojęcie ograniczania popytu w prawie europejskim**
1. **Strategie i taktyki ograniczania popytu związanego z handlem ludźmi do celów wyzysku w pracy**
  - Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw
  - Handel
  - Zamówienia publiczne
1. **Strategie i taktyki ograniczania popytu związanego z handlem ludźmi do celów sektora usług seksualnych**
  - Działania kompleksowe

2

Co to jest popyt?

3

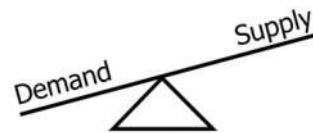
4

Popyt jako siła napędowa handlu ludźmi do celów pracy przymusowej

Klienci chcą kupować tanie dobra i usługi

Przedsiębiorstwa maksymalnie ograniczają koszty produkcji, aby zaspokoić popyt na tanie dobra i usługi

Obywatele, mieszkańcy, przedsiębiorstwa i rządy państw to konsumenci, którzy – świadomie bądź nieświadomie – napędzają mechanizm pracy przymusowej

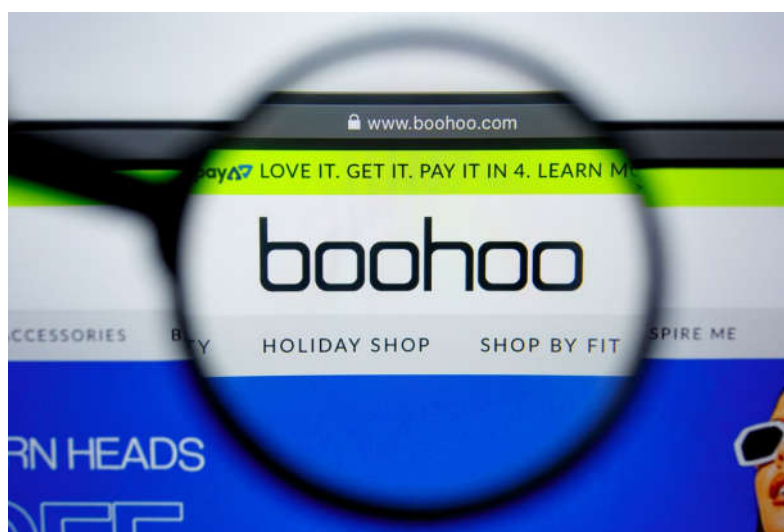

Handlarze wykorzystują powszechne dążenie do maksymalnego obniżenia kosztów produkcji i prowadzą działalność pozwalającą czerpać zyski z handlu ludźmi

5

Studium przypadku: Boohoo

6

Popyt jako siła napędowa handlu ludźmi do celów sektora usług seksualnych

Mężczyźni
poszukują
płatnego seksu

Żądza zysku
napędza
handel
ludźmi

Stręczyciele czerpią
zyski z jego
sprzedaży

OSCE

7

Studium przypadku: Paradise

OSCE

8

Wielkość popytu

Protokół z Palermo

„Państwa-Strony będą podejmowały lub wzmacniały ustawodawcze lub inne działania, takie jak działalność edukacyjna, społeczna i kulturalna (...) tak, aby przeciwdziałać powstawaniu zapotrzebowania sprzyjającego wszelkim formom wykorzystania osób, w szczególności kobiet i dzieci, które prowadzi do handlu ludźmi”

„zapotrzebowania sprzyjającego wszelkim formom wykorzystania (...) które prowadzi do handlu ludźmi”

- Nie (tylko) zapotrzebowanie na handel ludźmi
- Nie (tylko) zapotrzebowanie na różne formy wykorzystania
- Zapotrzebowanie należy rozumieć jako coś, co sprzyja wyzyskowi, niekoniecznie zaś jako popyt bezpośrednio na określone formy wyzysku (Specjalny Sprawozdawca ONZ)

Zwalczanie zapotrzebowania, które sprzyja handlowi ludźmi do celów pracy przymusowej

13

Zwalczanie popytu w zwalczaniu handlu ludźmi do celów wyzysku w pracy

1 Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw

2 Handel

3 Zamówienia publiczne

14

1 Handel korporacyjny i łańcuchy dostaw

Przepisy dotyczące sprawozdawczości

Przepisy dotyczące ujawniania informacji

Przepisy dotyczące należytej staranności (oraz należytej staranności+)

2 Handel

Regulacje handlowe

- **A amerykańska ustawa o ułatwieniach w handlu i egzekwowaniu przepisów handlowych (US Trade Facilitation and Trade Enforcement Act)**
(rola ustawy wzrosła podczas kadencji Baracka Obamy)
  - Zwalczenie nieuczciwej konkurencji
  - Przepisy egzekwuje Amerykańska Służba Celna i Ochrony Granic (US Customs and Border Protection)
  - Zakazy wprowadzania na rynek (Withhold Release Orders) publikowane są w Rejestrze Federalnym
- **Komunikat G7**
Ogłoszenie prac nad unijnym zakazem importu
- **Ustawa o zapobieganiu pracy przymusowej Ujgurów (Uyghur Forced Labour Prevention Act)**

Ostatnie przykłady zastosowania przepisów:

- 30 grudnia 2020 r.
Producent oleju palmowego: Plantacja Sime Darby
- 15 lipca 2020 r. (do 29 marca 2021 r.)
Producent rękawiczek jednorazowych Top Glove
- 13 stycznia 2021 r.
Bawełna, pomidory i produkty końcowe wytworzone w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur (XUAR) w Chinach
- 23 czerwca 2021 r.
Wyroby krzemowe przedsiębiorstwa Hoshine Silicon Industry Co. Ltd. i jego filii
- 18 maja 2018 r.
Bawełna pochodząca z Turkmenistanu

Zamówienia publiczne

- Uwzględnienie założeń walki z handlem ludźmi w politykach zamówień publicznych i ogólnych postanowieniach umów zawieranych z dostawcami
- Faza planowania: Analiza rynku i ocena ryzyka
- Zamówienia publiczne: Ustanowienie kryteriów ewaluacji
- Zarządzanie umową: Monitoring, sprawozdawczość, remediacja, rozwiązanie umowy

17

Potrzeba kompleksowego podejścia

1	Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw
2	Handel
3	Zamówienia publiczne

Problemu handlu ludźmi do celów pracy przymusowej nie można rozwiązać poprzez działania w jednej tylko z wymienionych sfer. Potrzeba szeregu kompleksowych interwencji opartych na współpracy między wieloma podmiotami.

18

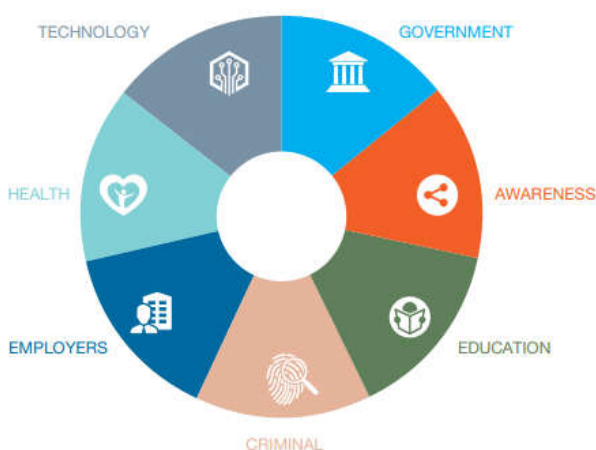
Zwalczanie zapotrzebowania, które sprzyja handlowi ludźmi do celów sektora usług seksualnych

19

Rozwijanie kompleksowych strategii

Wdrażanie uzupełniających się działań w wielu sektorach

20

Inwestycja w działania zapobiegawcze

Wykorzystanie zaawansowanych strategii prewencji, takich jak:

- Celowane kampanie zwiększające świadomość opinii publicznej
- Kodeksy postępowania pracodawcy
- Programy edukacyjne
- Odstraszanie i zakłócanie działalności w sieci
- Ograniczenie dostępu do terenów słynących z prostytucji
- Działania dotyczące platform internetowych

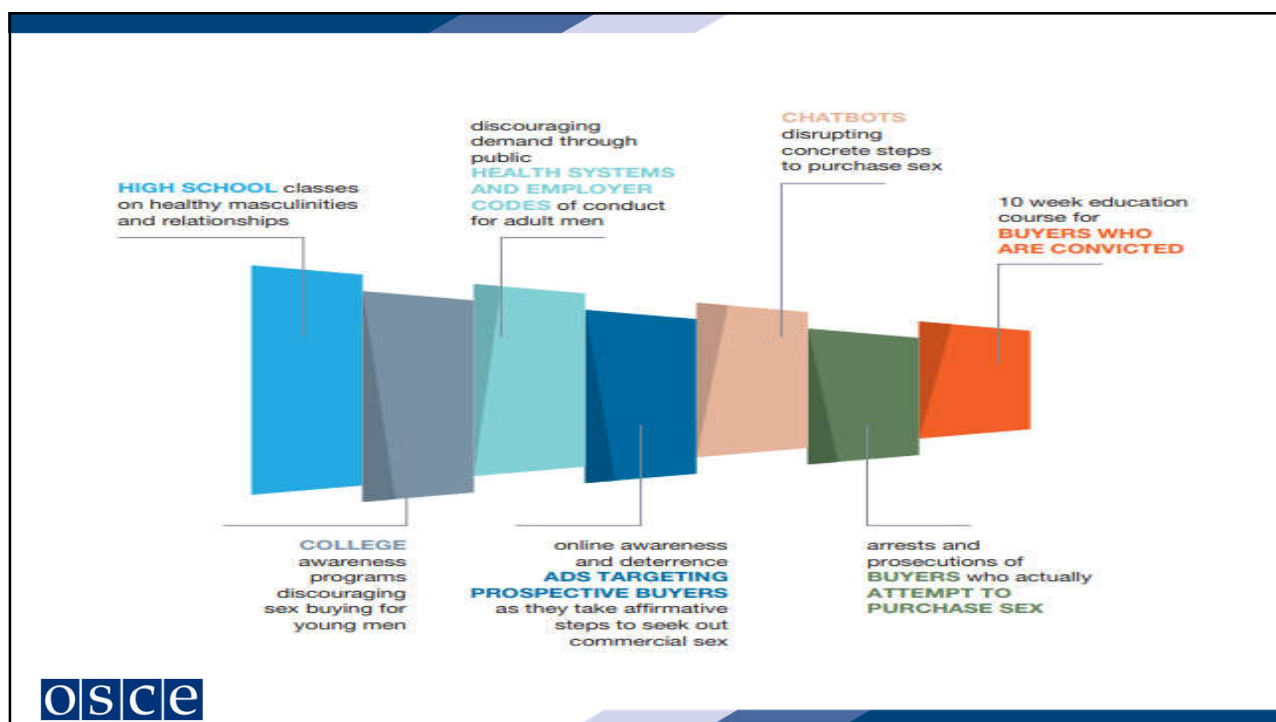
21

Skuteczne środki wymiaru sprawiedliwości

- Ustawy mają pozytywny wpływ tylko pod warunkiem, że są wdrażane; trzeba do tego woli politycznej, zasobów, wiedzy i odpowiedniego przeszkolenia
- Odejście od przepisów dotyczących świadomego korzystania z usług ofiar i rażącego niedbalstwa
- Prawa dotyczące odpowiedzialności obiektywnej uwzględniają krzywdę, jakiej doświadcza ofiara

22

23

Dziękuję za uwagę

osce Organization for Security and Co-operation in Europe

Radu Cucos

Associate Officer on CTHB
radu.cucos@osce.org

24

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Zagadnienia popytu

Ocena potencjału i oddziaływania środków ograniczania
popytu na redukcję handlu ludźmi

Szkolenia ERA, Kraków, Polska
5-6 czerwca 2023

Co-funded by the European Union

1

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

DemandAT 2014 -2017

- Interdyscyplinarny projekt unijny koordynowany przez Międzynarodowy Ośrodek Rozwoju Polityki Migracyjnej (ICMPD)
- Partnerzy z 7 państw europejskich
- Nacisk na analizę pojęcia, wpływu i potencjału polityk i środków praktycznych ograniczania popytu
- Skupienie się na wielorakich formach handlu ludźmi/pracy przymusowej

2

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Wnioski projektu DemandAT

- Popyt: termin niejasny, sztuczny, polityczny?
- Brak jasności: Jaki rodzaj popytu sprzyja wyzyskowi?
- Silny nacisk na kryminalizację i zrównanie prostytucji i handlu ludźmi
- Wysoki poziom oczekiwań, ale ograniczona ocena wpływu/skuteczności
- Brak środków wdrożenia

3

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Międzynarodowe zobowiązania dotyczące ograniczania popytu

- Protokół ONZ z Palermo, art. 9 (5)
- Konwencja Rady Europy, art. 6, art 19
- Dyrektywa UE dotycząca handlu ludźmi, art. 18.1 oraz 18.4
- Brak prawnego obowiązku kryminalizacji prostytucji

4

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Wymagania dyrektywy dotyczącej handlu ludźmi:

- 18.1 Państwa członkowskie podejmują środki, takie jak działania w dziedzinie kształcenia i szkoleń, niezbędne do osłabienia i ograniczenia popytu sprzyjającego wszelkim formom wyzysku związanym z handlem ludźmi
- 18.4 Państwa członkowskie dokonują analizy potrzeby uznania za przestępstwo czynów polegających na korzystaniu z usług stanowiących formę wyzysku, o których mowa w art. 2, ze świadomością, że dana osoba jest ofiarą (...)
- Poprawka: propozycja wiążącego przepisu zobowiązującego państwa członkowskie do uznania za przestępstwo świadomego korzystania z usług ofiar

5

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Kryminalizacja „świadomego” korzystania z usług ofiar

- Różnorodny krajobraz prawny: 19 państw członkowskich wprowadziło (częściową) kryminalizację świadomego korzystania z usług ofiar
- Zakres ograniczony przede wszystkim do usług seksualnych
- Wymóg: osoba korzystająca z usług ‘wiedziała’ lub powinna była wiedzieć, że dana osoba jest ofiarą handlu ludźmi
- Wyjątki: Irlandia (ciężar dowodu spoczywa na oskarżonym) i Cypr (odpowiedzialność obiektywna)

6

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Zastosowanie w praktyce

- Ograniczone dane dotyczące przypadków ścigania świadomego korzystania z usług
- Rzadkie przypadki zastosowania w UE: 18 wyroków skazujących (2015/16), możliwych 27 w 2017-2018)
- 4 państwa członkowskie UE zgłosiły wszystkie wyroki skazujące
- Trudno ustalić złą wolę sprawcy i dowieść świadomości, że osoba świadcząca usługi jest ofiarą handlu ludźmi

7

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Przeszkody

- Niski poziom wiedzy i świadomości
- Brak orzecznictwa i wspólnego modelu działania
- Brak zasobów i możliwości w zakresie ścigania
- Handel ludźmi i świadome korzystanie usług trudno udowodnić
- Niepewność: czy wyrok skazujący za handel ludźmi powinien być warunkiem wstępnym ścigania za „świadome korzystanie z usług”?
- Skuteczne postępowanie karne w zakresie handlu ludźmi – zależności

8

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Skuteczność w zwalczaniu handlu ludźmi

- Znaczne wątpliwości dotyczące możliwości egzekwowania w praktyce
- Brak dowodów skuteczności
- Brak danych o funkcji prewencyjnej i normatywnej
- Ogólnie ograniczone oddziaływanie przepisów prawa karnego
- Nie wydaje się wspierać praw ofiar
- Niepożądane skutki uboczne: stygmatyzacja, narażenie na niebezpieczeństwo, szkodliwość postępowania w miejsce większego nacisku na ochronę praw ofiar.

9

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Rekomendacje

- Zapewnienie doradztwa w zakresie działań mających na celu „ograniczenie popytu”
- Położenie większego nacisku na środki zapobiegawcze
- Zapewnienie spójności z innymi działaniami i politykami
- Zmniejszenie podatności sektora i pracowników na zagrożenie poprzez działania zwiększające świadomość i ochronę praw;
- Zapewnienie współpracy między wieloma grupami interesariuszy
- Ocena wpływu na handel ludźmi i grupy wysokiego ryzyka

10

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Kontakt:

La Strada International

www.lastradainternational.org

info@lastradainternational.org

Suzanne Hoff

Koordinator międzynarodowy

sh@lastradainternational.org

11

La Strada International (LSI)
Europejska sieć organizacji pozarządowych przeciwko
handlowi ludźmi

Inicjatywy mające na celu ograniczenie popytu

- Czy (świadome) korzystanie z usług ofiar powinno być przestępstwem, a jeżeli tak, to z których?
- Jakie obawy mogą się z tym wiązać?
- Co z kwestią odpowiedzialności obiektywnej?
- Jaki może być wpływ na zwalczanie handlu ludźmi?
- Czy istnieją skuteczne, alternatywne środki zapobiegania wszelkim formom handlu ludźmi (od strony popytu), a jeśli tak to jakie?

12

Współfinansowane przez Unię Europejską

OGRANICZANIE ZJAWISKA W RAMACH KRAJOWEJ STRATEGII ZWALCZANIA HANDLU LUDŹMI: PRZYKŁAD POLSKI

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

1

2

Rok 2022 upłynął pod znakiem konfliktu zbrojnego wywołanego inwazją Rosji na Ukrainę. Spowodował on masowe ruchy ludności, zmuszając miliony obywateli Ukrainy do opuszczenia swoich domów w poszukiwaniu bezpiecznego schronienia. Polska, ze względu na swoje położenie geograficzne i podjęte działania pomocowe, stała się jednym z głównych kierunków migracji ukraińskich uchodźców poszukujących pracy i lepszych warunków życia.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

3

Od wybuchu konfliktu zbrojnego granicę polsko-ukraińską przekroczyło **11,8 mln** osób. Ponad **1,5 mln** osób zostało zarejestrowanych w bazie PESEL.

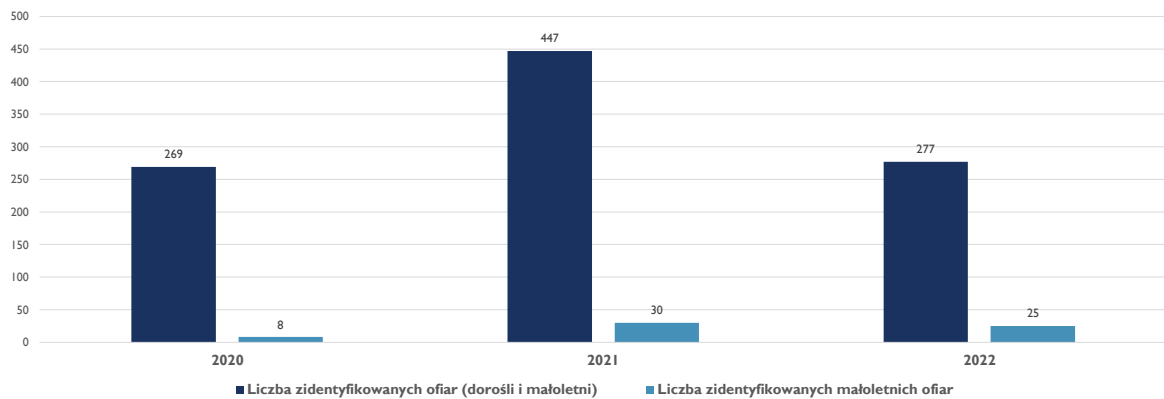
Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

4

Liczba osób pokrzywdzonych w latach 2020-2022 – dane Prokuratury Krajowej

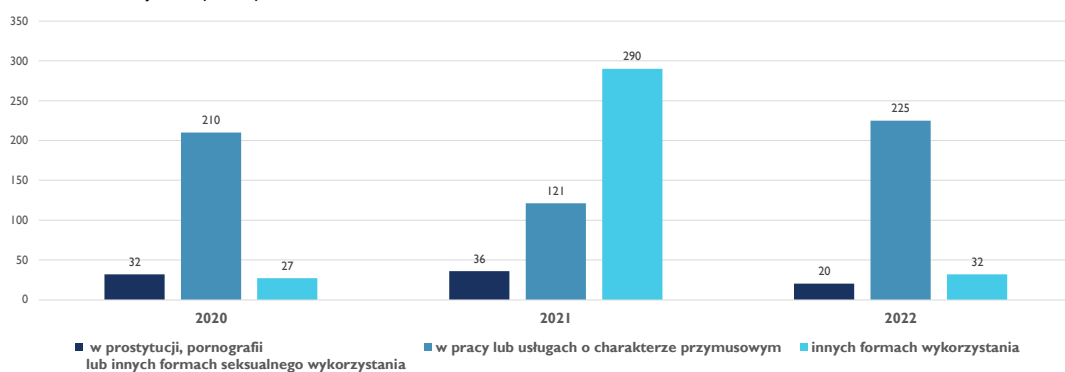

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

5

Liczba osób pokrzywdzonych z podziałem na formy wykorzystania w latach 2020 – 2022 – dane Prokuratury Krajowej

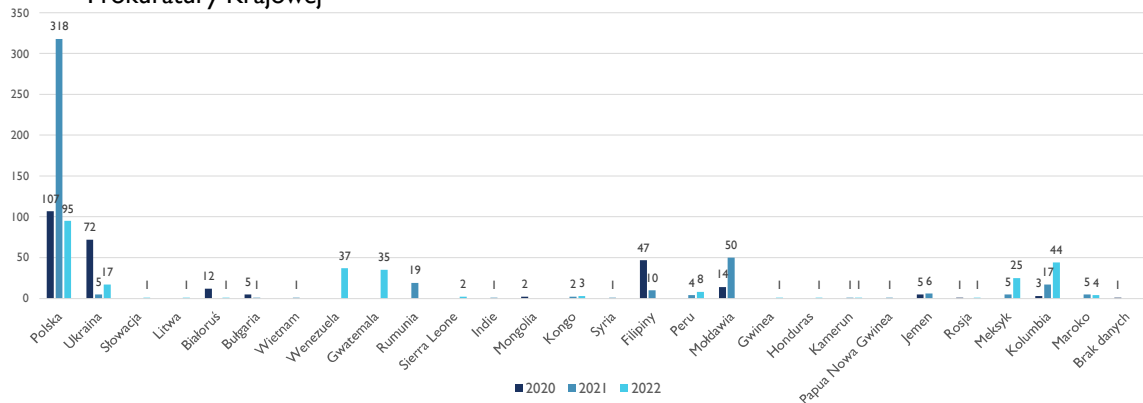

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

6

Liczba osób pokrzywdzonych z podziałem na kraj pochodzenia w latach 2020 – 2022 – dane Prokuratury Krajowej

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

7

MSWiA odnotowało na terenie Polski znaczący wzrost liczby ofiar handlu ludźmi pochodzących z Ameryki Południowej. Osoby te zostały wykorzystane głównie w pracy przymusowej i są najliczniejszą grupą wśród cudzoziemskich ofiar handlu ludźmi zarejestrowaną w ubiegłym roku w Polsce. Z danych statystycznych wynika, że w 2022 r. wzrost zidentyfikowanych ofiar handlu ludźmi pochodzących z Ameryki Południowej wynosi **476 %** w stosunku do roku 2021 r.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

8

Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – krajowy system monitoringu

Organ pomocniczy **Ministra SWiA**

- Utworzony na mocy **Zarządzenia nr 6 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji** z 15 lutego 2019 r.
- **Zadania:**
  - **Ocena realizacji programów** mających na celu zwalczanie i zapobieganie handlowi ludźmi
  - **Inicjowanie działań** zmierzających do zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi
  - **Przygotowywanie projektów KPD** przeciwko handlowi ludźmi, **monitorowanie wykonalności** zaplanowanych zadań oraz **opracowywanie corocznych sprawozdań** z wykonania KPD

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

9

Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi – krajowy system monitoringu

Zespół do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi

Przewodniczący: Minister SWiA

Zastępca Przewodniczącego: Sekretarz/Podsekretarz nadzorujący DSMiM

Sekretarz: Dyrektor (z-ca) Departamentu Spraw Międzynarodowych i Migracji

MSWiA – DB, DFE, DPR, DSMiM
KG Policji
Urzędu ds. Cudzoziemców
KG Straży Granicznej

Prokuratura Krajowa
Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania
Ministerstwo Sprawiedliwości
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej
Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Zdrowia
Ministerstwo Edukacji Narodowej
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
Ministerstwo Rozwoju
Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Członkowie:

Podmioty zaproszone na prawach członka i z prawem głosu:

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Główny Inspektorat Pracy
Rzecznik Praw Obywatelskich
Rzecznik Praw Dziecka
Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji
Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę
Fundacja La Strada
Fundacja Itaka
Armia Zbawienia
Stowarzyszenie Po-MOC
Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć w Krakowie
Fundacja LightHouse
Fundacja Czas Wolności

10

Krajowy Plan Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2022-2024

Cel główny: zapewnienie warunków koniecznych dla skutecznego przeciwdziałania handlowi ludźmi w Polsce i wspierania ofiar tego przestępstwa

Cele szczegółowe:

- podnoszenie **świadomości** nt. zjawiska handlu ludźmi;
- podniesienie **standardu wsparcia** udzielanego ofiarom HL (w tym małoletnim);
- poprawa **skuteczności działań** instytucji odpowiedzialnych za ściganie przestępstwa HL poprzez doskonalenie narzędzi prawnych, struktur oraz wdrażanie najlepszych praktyk;
- podniesienie **kwalifikacji** przedstawicieli instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie HL i wsparcie ofiar tego przestępstwa;
- pogłębienie **wiedzy** nt. zjawiska handlu ludźmi i **efektywności** podejmowanych działań;
- wzmocnienie **współpracy międzynarodowej**.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

11

Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi

Zadanie publiczne zlecane przez Ministra SWiA od 2009 r. organizacjom pozarządowym, wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie:

w całości **finansowane z budżetu państwa** (kwota przeznaczona na realizację zadania w roku 2023 to **1,5 mln zł**), **nadzorowane** przez Departament Spraw Międzynarodowych i Migracji MSWiA, od 2013 r. prowadzone przez **Fundację La Strada i Stowarzyszenie „Po Moc”**.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

12

Krajowe Centrum Interwencyjno-Konsultacyjne dla Ofiar Handlu Ludźmi

Zadania KCİK:

- prowadzenie **całodobowego telefonu zaufania**,
- świadczenie pomocy w ramach **interwencji kryzysowej** (m. in. zakwaterowanie w bezpiecznym ośrodku, wyżywienie, podstawowa opieka medyczna, wsparcie psychologiczne, konsultacje prawne, pomoc w kontaktach z organami ścigania, pomoc tłumacza),
- prowadzenie **schronisk**,
- zapewnienie ofiarom handlu ludźmi **realizacji należnych im praw**,
- prowadzenie działań **reintegracyjnych**
- **wspieranie instytucji państwowych i samorządowych** w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi i pracy z nimi,
- prowadzenie **poradnictwa prewencyjnego** dla osób prywatnych oraz instytucji świadczących pomoc ofiarom.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

13

Algorytmy dla funkcjonariuszy

W związku z potrzebami zgłaszanymi przez przedstawicieli Straży Granicznej i Policji, będącymi członkami Grupy ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi powołanej w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, MSWiA podjęło w 2020 r. prace nad aktualizacją dwóch dokumentów tj. „Algorytmu postępowania dla funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi” i „Algorytmu identyfikacji i postępowania wobec małoletniej ofiary handlu ludźmi dla funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej”. W trakcie prac Grupy algorytmy zostały uaktualnione, a następnie opracowane graficznie. Będą one wykorzystane przez obecnych jak i przyszłych funkcjonariuszy Straży Granicznej i Policji w codziennej służbie oraz celach szkoleniowych. Algorytmy przekazane zostały do Komendanta Głównego Straży Granicznej i Komendanta Głównego Policji w celu służbowego wykorzystania przez podległych im funkcjonariuszy.

„W celu usystematyzowania działań organów ścigania podejmowanych w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi, niezbędnym jest przestrzeganie algorytmu postępowania, który określa tryb postępowania organów ścigania. Niniejszy dokument uwzględni specyfikę tego rodzaju działań przestępczych i konieczność respektowania międzynarodowych standardów postępowania wobec pokrzywdzonych.”

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

14

Wytyczne dla Inspektorów Pracy

W roku 2021 zakończono prace związane opracowaniem wytycznych dla inspektorów pracy wraz towarzyszącą im listą wskaźników identyfikacji potencjalnych ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej. Wytyczne dla inspektorów pracy stanowią efekt kilkumiesięcznych prac członków grupy roboczej ad hoc, powołanej w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, w skład której wchodziło m.in. przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy (Departamentu Legalności Zatrudnienia), MSWiA, Straży Granicznej, Komendy Głównej Policji oraz Fundacji Przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu La Strada. Przyjęty przez grupę roboczą dokument w dniu 23 grudnia 2021 r. został przekazany do wszystkich okręgowych inspektoratów pracy celem stosowania w bieżącej działalności kontrolnej Państwowej Inspekcji Pracy.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

15

Kampania prewencyjna „Big Red Bus” 2018-2019

MSWiA wzięło udział w trzech edycjach projektu realizowanego we współpracy z Ambasadą Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Policją, Strażą Graniczną, Fundacją La Strada, Armią Zbawienia oraz przy wsparciu urzędów miast, w których odbywała się kampania, tj. Radomia, Torunia i Włocławka. Kampania polegała na zorganizowaniu prelekcji w czerwonym piętrowym londyńskim autobusie, a jej celem było podniesienie świadomości społecznej i ochrona potencjalnych ofiar przed różnymi formami wyzysku, które składają się na współczesne niewolnictwo - handel ludźmi. W ramach kampanii zorganizowano również warsztaty dla pracowników służb zajmujących się pomocą osobom szczególnie narażonym na ww. zagrożenia (pracownicy urzędu pracy, pomocy społecznej itp.).

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

16

Kampania informacyjna „Handel ludźmi to przestępstwo!”

MSWiA zorganizowało w 2021 r. kampanię prewencyjną pod nazwą „Handel Ludźmi to przestępstwo!” skierowaną głównie do cudzoziemców. Miała ona również na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa polskiego na fakt, że przestępstwo handlu ludźmi wciąż istnieje.

W okresie od marca do kwietnia zlecono przygotowanie do druku i wydruk 35 850 ulotek i 100 plakatów informacyjnych w języku polskim, ukraińskim, wietnamskim i angielskim. Materiał był dystrybuowany do 60 lokalizacji tj. urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów pracy, Policji i Straży Granicznej na terenie całego kraju. Również plakaty ze wskaźnikami identyfikacji ofiar handlu ludźmi w liczbie 2 750 do Straży Granicznej i Policji. Materiały zostały merytorycznie opracowane przez pracowników MSWiA i grupy roboczej ds. wsparcia ofiar handlu ludźmi działającej w ramach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Ważną częścią tej kampanii było wyświetlanie banneru na międzynarodowych lotniskach w Polsce. Kampania miała na celu zwrócenie uwagi na problem handlu ludźmi oraz wskazanie numeru telefonu do KCIK. Był on eksponowany na wyświetlaczach FIDS we wszystkich strefach lotniska Warszawa Okęcie, Kraków-Balice oraz Modlin.

Dodatkowo, na stronie e-konsulat Ministerstwa Spraw Zagranicznych umieszczono plakat kampanii „Handel Ludźmi to przestępstwo”, który był wyświetlany w języku, w którym dana osoba wybrała tj. polskim, ukraińskim, rosyjskim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim, arabskim, niemieckim, wietnamskim. Przekierowywał on na stronę kcik.pl na której ofiary/ potencjalne ofiary mogą znaleźć szczegółowe informacje nt. pomocy udzielanej przez KCIK.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

17

Kampania informacyjna „Handel ludźmi to przestępstwo!”

Pierwsze działania w ramach kampanii zostały zainicjowane już w 2020 roku. Umieszczono wówczas billboardy informujące o problemie handlu ludźmi w Warszawie przy często uczęszczanych trasach.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

18

Kampania informacyjna „Handel ludźmi to przestępstwo!”

Zdjęcie: Lotnisko Chopina w Warszawie

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

19

Kampania prewencyjna „Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi”

W 2022 r. MSWiA wspólnie z Komendą Główną Straży Granicznej zorganizowało działania prewencyjne pod nazwą „Nie ufaj bezgranicznie. Nie stań się ofiarą handlu ludźmi” (dedykowane uchodźcom). Na granicy rozdyskrebowano ulotki (wersje językowe UA i EN) zawierające podstawowe informacje o zagrożeniu handlem ludźmi oraz dane kontaktowe do właściwych instytucji pomocowych dot. handlu ludźmi (przekazano ponad 0,5 mln ulotek).

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

20

Alert RCB

Uruchomiony został alert SMS z kompleksową informacją o potencjalnych zagrożeniach, a także numerem Krajowego Centrum dla Ofiar Handlu Ludźmi i specjalnej policyjnej infolinii (udzielającej informacji o handlu ludźmi i przestępstwach seksualnych, pedofilii i pornografii dziecięcej). Alerty te docierają do osób przyjeżdżających do Polski z terytorium Ukrainy.

„Uwaga:

Zachowaj ostrożność. Korzystaj tylko ze sprawdzonego transportu. Nie oddawaj swoich dokumentów. W przypadku braku noclegu zwróć się do Policji, Straży Granicznej albo punktu recepcyjnego.

Sprawdzone strony www.ua.gov.pl lub www.pomagamukrainie.gov.pl

W przypadku niebezpieczeństwa zadzwoń pod numer 112 lub na infolinię Urzędu ds. Cudzoziemców +48 47 721 7575 oraz do Krajowego Centrum Interwencyjno – Konsultacyjnego dla ofiar handlu ludźmi (KCIK) + 48 22 628 01 20.”

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

21

Szkolenie pn. „Identyfikacja i wsparcie ofiar handlu ludźmi. Rola branży lotniczej”

W okresie od maja do października 2021 r. Międzynarodowa Organizacja do Spraw Migracji (IOM) na zlecenie MSWiA przygotowała i przeprowadziła szkolenia pn. „Identyfikacja i wsparcie ofiar handlu ludźmi. Rola branży lotniczej” dla personelu pokładowego Polskich Linii Lotniczych LOT. Łącznie odbyło się 9 sesji szkoleniowych, przeszkolono 95 członków personelu pokładowego o różnej randze i stażu pracy.

Szkolenie miało za zadanie osiągnąć następujące cele: zwiększyć i uporządkować posiadaną przez uczestników wiedzę na temat zjawiska handlu ludźmi, podnieść zdolność rozpoznawania i reagowania na sytuacje noszące znamiona handlu ludźmi w miejscu pracy (na pokładzie samolotu), w kontekście procedur i metod działania przyjętych przez powoźnika; zwiększyć motywację uczestników do poszerzania wiedzy na temat zjawiska oraz aktywnego działania na rzecz jego zwalczania.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

22

Podsumowanie i wnioski

- Obecna sytuacja na granicy polsko-ukraińskiej i polsko-białoruskiej stwarza możliwość uaktywnienia się różnego rodzaju grup przestępczych dążących do szybkiego zarobku poprzez wykorzystanie dramatycznej sytuacji ludzi uciekających przed agresją militarną i katastrofą humanitarną. Tło wojenne i przemieszczanie się dużych grup uchodźców wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na problem przeciwdziałania patologicznym postawom czy znęcaniu się nad ludźmi.
- Zwiększona liczba osób migrujących do Polski wskazuje na wzrost zapotrzebowania na siłę roboczą w niektórych sektorach, takich jak rolnictwo, budownictwo czy prace sezonowe. To z kolei może prowadzić do wykorzystywania migrantów w pracy, gdzie mogą być pozbawieni praw pracowniczych, ubezpieczenia czy godnego wynagrodzenia. W takich warunkach ofiary są jeszcze bardziej narażone na wyzysk, a grupy przestępcze mogą wykorzystywać ich bezradność do łatwego zarobku.
- W obliczu tych konkretnych zagrożeń należy skupić się przede wszystkim na grupie dzieci i kobiet, które stosunkowo łatwo mogą stać się ofiarami przestępstwa handlu ludźmi.
- Wzmocnienie dialogu społecznego, współpraca z organizacjami pozarządowymi, związkami zawodowymi i innymi interesariuszami może przyczynić się do podniesienia świadomości na temat pracy przymusowej i szerszej zjawiska handlu ludźmi w Polsce. Działania obejmujące kampanie społeczne, monitorowanie i zgłaszanie występowania tego przestępstwa oraz ochrona ofiar z pewnością będą miały wpływ na ograniczenie zjawiska handlu ludźmi.

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

23

Źródła wiedzy

<https://www.gov.pl/web/handel-ludzi>

<https://www.gov.pl/web/kcik>

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

24

Dziękuję za uwagę !

Katarzyna Kruk
katarzyna.kruk@mswia.gov.pl
tel. (22) 601 41 20

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Departament Spraw
Międzynarodowych i Migracji

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

National Rapporteur on Trafficking in Human Beings and Sexual Violence against Children

trafficking sexual
n violence
human beings against
children

Ograniczanie popytu w walce z handlem ludźmi – model holenderski

Conny Rijken – Dutch National Rapporteur

1

Krajowy Sprawozdawca ds. Handlu Ludźmi i Przemocy Seksualnej Wobec Dzieci

- > Niezależna instytucja
- > Uprawnienia obejmujące:
  - > a. **badanie natury i zasięgu** zjawiska handlu ludźmi i przemocy seksualnej wobec dzieci, jak również skuteczności polityk wprowadzanych przez władze;
  - > b. **doradzanie instytucjom rządowym** w zakresie prewencji i zwalczania handlu ludźmi i przemocy seksualnej wobec dzieci;
  - > c. **okresową sprawozdawczość** – składanie regularnych raportów w Ministerstwie Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa.

2

Nasze raporty ujawniają następujące trendy:

- > Szacunkowo 5000 ofiar handlu ludźmi rocznie w całym kraju.
- > Grupy szczególnie narażone:
  - Młodzi sprawcy i ofiary przestępstw;
  - Migranci;
  - Pracownicy pozbawieni ochrony.
- > 45% ofiar handlu ludźmi w ciągu 5 lat ponownie padnie ofiarą poważnego przestępstwa.
- > Konieczność skupienia uwagi na internecie oraz aspekcie finansowym.
- > Potrzeba zintegrowanych działań obejmujących zarówno sprawców, jak i ofiary.

3

Sprawcy handlu ludźmi w Holandii

- > Wielu sprawców nie ukończyło 23 lat
- > Spadła liczba zarejestrowanych podejrzanych, ale liczba zgłaszanych incydentów wzrosła.
- > Zmniejszyła się widoczność przypadków seksualnego wykorzystywania w domu.
- > Działania podejmowane w zakresie walki z wyzyskiem w pracy są niewystarczające.
- > Działania w zakresie resocjalizacji są niewystarczające.
- > Wysoki odsetek recydywistów (36% w ciągu 2 lat, 65% w ciągu 7 lat)
- > **Co należy zrobić?**
  - Położyć jeszcze większy nacisk na prewencję;
  - Opracować skuteczne formy pomocy sprawcom;
  - Wprowadzić celowe działania związane z walką z wyzyskiem w pracy

4

Zwalczanie popytu w kodeksie karnym

- > W przepisach dotyczących handlu ludźmi (art. 273f kodeksu karnego):
  - Czerpanie korzyści z wyzysku innej osoby
  - Czerpanie korzyści z przymusowego/niedobrowolnego pobrania narządów
  - Czerpanie korzyści z usług seksualnych lub pobrania narządów osoby niepełnoletniej (bez użycia przemocy/przymusu)

5

5

Zwalczanie popytu na handel ludźmi do celów sektora usług seksualnych

Nowe ustawodawstwo skupione na kliencie (273g kodeksu karnego):

- Podlega karze klient, który dopuszcza się czynności seksualnych z osobą świadczącą usługi seksualne, wiedząc lub mając poważne powody przypuszczać, że osoba ta jest ofiarą handlu ludźmi.
- Wyższy wymiar kary w przypadku dzieci
- Żeby klient mógł podlegać karze, użycie przymusu nie jest warunkiem koniecznym.
- Przepisy obowiązują od stycznia 2022 r.; do tej pory zanotowano jeden przypadek.

6

6

Komentarz dot. 273g KK

- > Przepis dotyczy tylko klientów ofiar handlu ludźmi do celów sektora usług seksualnych, nie zaś innych form handlu ludźmi
- > Pokrywa się w pewnej mierze z innymi przepisami uznającymi za przestępstwo czynności seksualne z udziałem osób niepełnoletnich oraz nowymi przepisami odnoszącymi się w przypadku takich osób do typu „środków”
- > Jak dowieść, że klient „wiedział lub miał poważne powody przypuszczać” (że osoba świadcząca usługi jest ofiarą)?

7

7

Jak dowieść, że klient „wiedział lub miał poważne powody przypuszczać”?

Lekcje płynące z orzecznictwa dotyczącego przemytu ludzi:

- > Standard stanowi model „osoby racjonalnej” („a reasonable person”)
- > Niekiedy obowiązek weryfikacji (np. wieku, dokumentów)
- > Przepisy obowiązujące na określonym obszarze
- > Określone cechy danej osoby
- > Kontekst sprawy, np. okres trwania i częstotliwość kontaktu, sposób nawiązania kontaktu, miejsce spotkania

8

8

Czy przydatne może się okazać rozróżnienie na ośrodki z licencją i bez?

- > Prawo dotyczące pracy seksualnej (prace trwają od 2009 r.):
  - Wprowadzenie jednolitego krajowego obowiązku uzyskania przez pracowników seksualnych odpowiedniej licencji.
  - Pracownicy seksualni świadczący usługi bez zezwolenia mogą podlegać karze grzywny administracyjnej.
  - Karze podlegają klienci korzystający z usług nielicencjonowanego pracownika seksualnego, jak również osoby, które go zatrudniają.
  - To, że ośrodek lub osoba posiadają licencję, nie oznacza, że nie ma w ich przypadku miejsca handel ludźmi.
  - Może to odgrywać pewną rolę w sprawach karnych, np. w przypadku obowiązku weryfikacji i dla ustalenia kontekstu sprawy.
  - Wątpliwe jednak, by środek ten przyczynił się do walki z handlem ludźmi.

9

9

Wyzwania w zakresie zwalczania i prewencji handlu ludźmi z użyciem technologii

- **Brak konkretnych ram prawnych** regulujących kwestie handlu ludźmi z użyciem technologii;
- **'Laboratoria terenowe'** dot. handlu ludźmi → współpraca między wieloma agencjami;
- **Współpraca między sektorem publicznym i prywatnym** → Procedura zgłaszania treści udostępnionych w internecie (notice-and-take-down, NTD);
- **Webcrawler** → Nie ma jeszcze możliwości wykorzystania w celach dowodowych; wciąż brak odpowiednich przepisów;
- Nowy organ ds. rozpowszechniania w internecie treści o charakterze terrorystycznym oraz materiałów związanych z seksualnym wykorzystywaniem dzieci (Rozporządzenie UE 2021/784).

10

10

Zwalczanie handlu ludźmi do celów wyzysku w pracy

- > Raport 2021
- > Rola agencji pośrednictwa pracy
- > Wiele zależności
- > Brak rejestracji migrantów zarobkowych
- > Zakwaterowanie migrantów zarobkowych jako model biznesowy

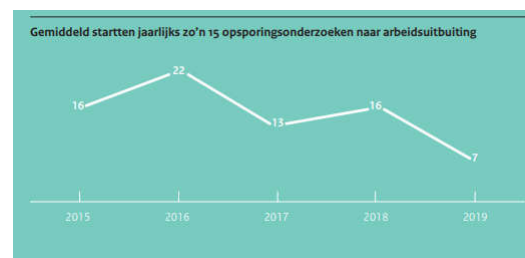
11

11

Ograniczanie popytu w walce z handlem ludźmi do celów wyzysku w pracy

- > Niewielkie zainteresowanie tym aspektem; różnice w stosunku do działań podejmowanych w odpowiedzi na zapotrzebowanie na handel ludźmi do celów sektora usług seksualnych.
- > Zapotrzebowanie na tanią siłę roboczą i tanie produkty; interes gospodarczy.
- > Rola konsumentów; znaki jakości, certyfikaty..
- > Podział obowiązków w łańcuchu dostaw.

12

12

Dziękuję za uwagę

OGRANICZANIE POPYTU W WALCE Z HANDLEM LUDŹMI – MODEL CHORWACKI

LUKA MAĐERIĆ

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

1

MODEL CHORWACKI

- **Art. 106 Kodeksu karnego – przestępstwo handlu ludźmi obejmuje trzy elementy składowe: działanie, zamiar i cel, kara pozbawienia wolności: od roku do dziesięciu lat;**
- **ust. 1 i 2 – okoliczności obciążające: ofiara to dziecko, sprawca to funkcjonariusz, przestępstwo popełniono przeciwko kilku osobom lub świadomie narażono życie jednej lub więcej osób, kara pozbawienia wolności: od trzech do piętnastu lat**

2

MODEL CHORWACKI

- Prostytucja to w Republice Chorwacji wykroczenie podlegające karze grzywny;
- Sutenerstwo (organizacja prostytucji) to przestępstwo; odrębne przestępstwo stanowi również organizacja prostytucji dziecięcej;
- W przyszłości przewiduje się również penalizację osób, które korzystają z usług seksualnych dzieci, jeżeli wiedzą lub powinni wiedzieć, że mają do czynienia z dzieckiem.

3

MODEL CHORWACKI

Ust. 4. – ustanawia karę pozbawienia wolności od roku do dziesięciu lat dla osób korzystających z usług ofiar handli ludźmi.

Korzystanie z wszelkich form wyzysku podlega karze. (Chorwacja to jedno z dziewięciu państw UE, w których karze podlegają wszystkie formy wyzysku)

GRETA od dawna apeluje do państw Rady Europy o rozszerzenie zakresu penalizacji i objęcie nią osób korzystających z usług świadczonych przez ofiary handlu ludźmi bez względu na formę wyzysku.

4

MODEL CHORWACKI

STATYSTYKI SĄ (NIE)WAŻNE

- **Prewencja szczególna w kodeksie karnym – obejmuje odstraszenie sprawców od popełnienia kolejnego przestępstwa w przyszłości;**
- **Prewencja ogólna w kodeksie karnym – wpływ kary na ogół społeczeństwa, mający na celu przeciwdziałanie czynom przestępczym w przyszłości**
- **Zapobieganie czynom przestępczym poprzez wpływ na obywateli i akcje uświadamiające niedopuszczalność określonego postępowania.**

5

PENALIZACJI OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OFIAR

KONWENCJA RADY EUROPY W SPRAWIE DZIAŁAŃ PRZECIWKO HANDLOWI LUDŹMI

Artykuł 19

- **Penalizacja korzystania z usług ofiar handlu ludźmi**

Każda Strona rozważy podjęcie takich działań ustawodawczych lub innych, jakie mogą okazać się konieczne dla uznania za przestępstwa, zgodnie z jej prawem wewnętrznym, korzystania z usług będących formami wykorzystywania osoby określonymi w artykule 4 litera a niniejszej Konwencji, ze świadomością, że osoba ta jest ofiarą handlu ludźmi.

6

PENALIZACJA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OFIAR

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2011/36/UE Z DNIA 5 KWIETNIA 2011 R. W SPRAWIE ZAPOBIEGANIA HANDLOWI LUDŹMI I ZWALCZANIA TEGO PROCEDERU ORAZ OCHRONY OFIAR

Artykuł 18

Z myślą o skuteczniejszym zapobieganiu handlowi ludźmi i zwalczaniu tego procederu poprzez osłabienie popytu, państwa członkowskie dokonują analizy potrzeby uznania za przestępstwo czynów polegających na korzystaniu z usług stanowiących formę wyzysku (...) ze świadomością, że dana osoba jest ofiarą handlu ludźmi.

7

PENALIZACJA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OFIAR A LEGALIZACJA PROSTYTUCJI

- Legalizacja prostytucji opiera się na argumentie, że zmiana taka pozwoli uzyskać lepszą kontrolę nad tym procederem, a konieczność uzyskania przez osoby świadczące usługi seksualne odpowiedniej licencji osłabi popyt na usługi nielegalnych pracowników seksualnych, którzy często są ofiarami handlu ludźmi;

Ale:

- Kraje, w których zalegalizowano prostytucję, odnotowują większy napływ ofiar handlu ludźmi niż te, w których prostytucja jest zabroniona.
- Legalizacja skłania osoby zaangażowane w handel ludźmi do werbowania dzieci i kobiet ze środowisk marginalizowanych w celu zaspokojenia popytu.

8

PENALIZACJA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OFIAR A LEGALIZACJA PROSTYTUCJI

- w wyniku konieczności uzyskania licencji oraz inspekcji prowadzonych przez policję lub władze lokalne za sektora licencjonowanych pracowników seksualnych stopniowo znikają osoby nieletnie i bez pozwolenia na pracę;

- poza systemem licencji powstaje sektor oferujący szeroki wachlarz usług seksualnych, gdzie wciąż dochodzi do stręczycielstwa i użycia przymusu, a wiele osób świadczących usługi nie ma pozwolenia na pobyt lub nie osiągnęło pełnoletności.

9

PENALIZACJA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OFIAR A LEGALIZACJA PROSTYTUCJI

- Penalizacja osób korzystających z usług ofiar

Funkcja zapobiegawcza i normatywna: pozytywny wpływ na zmniejszenie liczby ofiar handlu ludźmi

ale

potrzeba więcej kampanii zwiększających świadomość opinii publicznej

10

CZY NALEŻY SKUPIAĆ SIĘ WYŁĄCZNIE NA PRAWIE KARNYM?

- Stworzenie procedur oceny skuteczności egzekwowania przepisów dotyczących osób korzystających z usług ofiar handlu ludźmi;
- Wdrożenie kampanii zwiększających świadomość dotyczącą niedopuszczalności korzystania z usług ofiar handlu ludźmi;
- Organizacja skierowanych do różnych grup społecznych działań edukacyjnych dotyczących niedopuszczalności korzystania z usług ofiar handlu ludźmi.

11

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

12

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

Zespół d/w z Handlem Ludźmi

Wydziału Kryminalnego
Komendy Wojewódzkiej Policji
w Krakowie

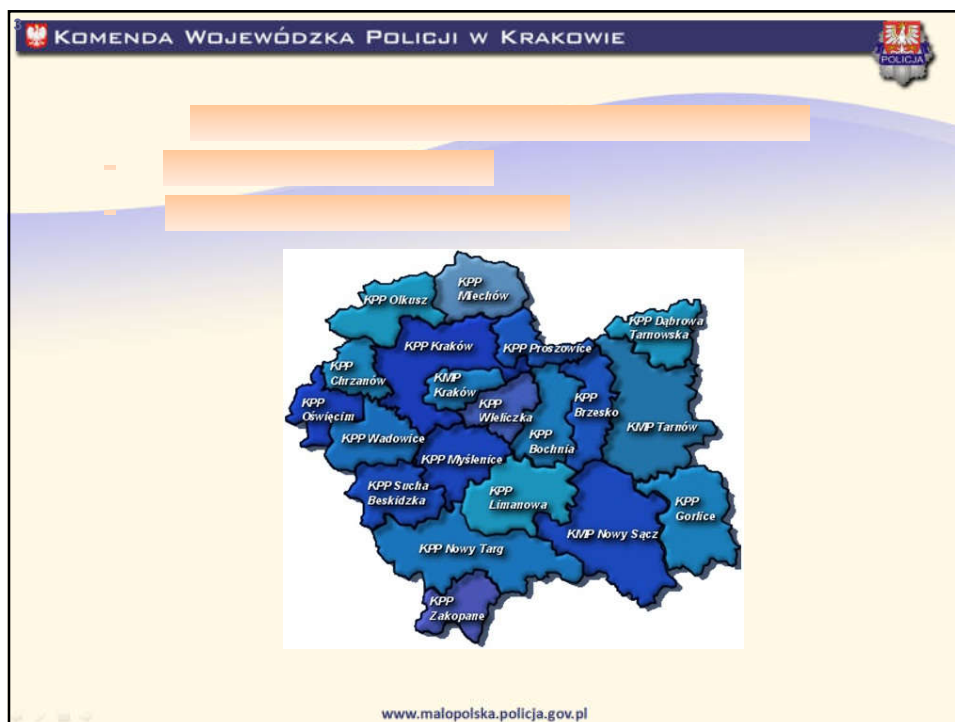
Współfinansowane przez Unię Europejską

www.malopolska.policja.gov.pl

1

2

3

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ POLICJĘ W ZAKRESIE ZWALCZANIA HANDLU LUDŹMI:

- Czynności operacyjne: formy i metody pracy operacyjnej na bazie obowiązujących regulacji,
- Czynności procesowe w tym zebranie materiału dowodowego,
- Prowadzenie działań w ramach międzynarodowej współpracy policyjnej
- Współpraca z instytucjami pozarządowymi

www.malopolska.policja.gov.pl

4

5

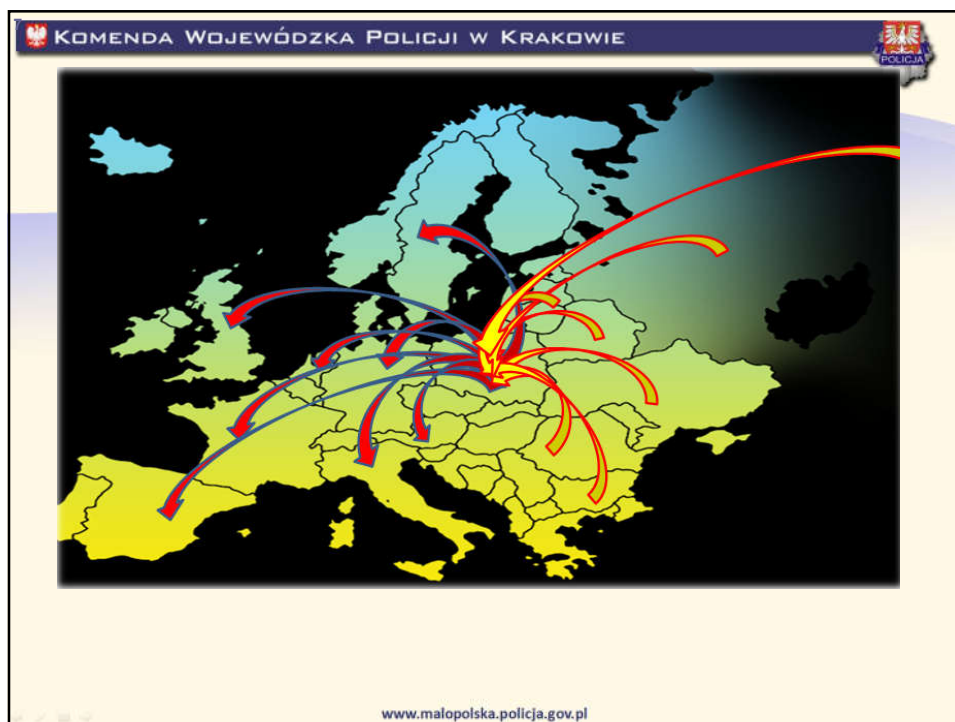
KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

POLSKA JEST KRAJEM:

- **przeznaczenia ofiar:** z Ukrainy, Bułgarii, Rumunii, Mołdawii, Wietnamu, Kolumbii i Filipin (kraje Ameryki Łacińskiej).
- **krajem pochodzenia ofiar:** dla krajów takich jak: Niemcy, Holandia, Belgia, Wielka Brytania, Szwecja, Francja.
- **krajem tranzytu:** dla ofiar pochodzących z Łotwy, Litwy, Rosji, Mołdawii (zwykle krajem docelowym są Niemcy), Bułgarii, Rumunii, krajów Dalekiego Wschodu.

www.malopolska.policja.gov.pl

6

7

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

PROBLEMY ZWIĄZANE ZE ZWALCZANIEM HANDLU LUDŹMI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ASPEKTU MIĘDZYNARODOWEGO:

- bariery legislacyjne,
- różnice kulturowe,
- hermetyczność środowisk,
- nieznanomość języka, zwyczajów,
- problemy w obszarze policyjnej współpracy operacyjnej i procesowej: specyfika i uwarunkowania konkretnej sprawy
- sytuacja polityczna, w szczególności agresja zbrojna Rosji na teren Ukrainy.

www.malopolska.policja.gov.pl

The slide features a light blue and yellow gradient background. The text is in a dark blue font. The police logo is in the top right corner. The website 'www.malopolska.policja.gov.pl' is at the bottom.

8

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

POLICYJNA WSPÓŁPRACA W WALCE Z HANDLEM LUDŹMI

Ośrodki Pomocy Społecznej

Centra Pomocy Rodzinie

Ośrodki Interwencji Kryzysowej

Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy

ITAKA
Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych

Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych „ITAKA”

CARITAS

POLICJA Po MOC

Stowarzyszenie dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIĘ

Fundacja „La Strada”

www.malopolska.policja.gov.pl

9

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

Współpraca międzynarodowa organów ścigania w obszarze zwalczania handlu ludźmi

EUROPOL

NCA
National Crime Agency

INTERPOL

BKA

EMPACT
Fighting crime together

POLICJA

EUROJUST

Oficerowie łącznikowi

DEPARTMENT OF JUSTICE
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION

NATIONAL CENTER FOR MISSING & EXPLOITED CHILDREN

FRONTEX

www.malopolska.policja.gov.pl

10

 KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI W KRAKOWIE

**Zespół do walki z Handlem Ludźmi
WK KWP w Krakowie**

Dziękujemy za uwagę.

asp. Jakub Nestoruk
Wydział Kryminalny KWP w Krakowie
31- 571 Kraków, ul. Magilska 109
tel. 47 83 54-437, tel.kom. 723-633-596
e-mail: jakub.nestoruk@malopolska.policja.gov.pl

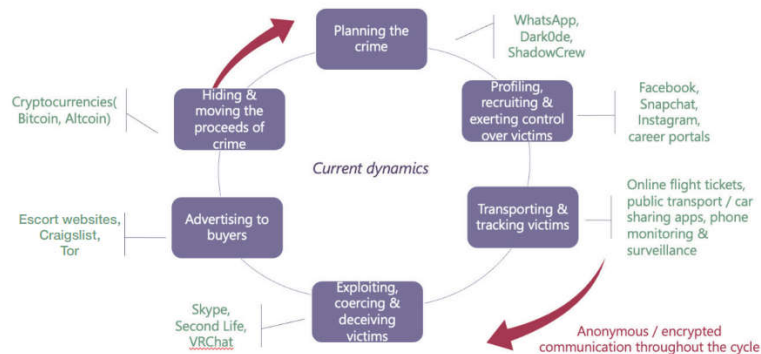
www.malopolska.policja.gov.pl

Handel ludźmi w cyberprzestrzeni: wykorzystanie technologii do zwalczania handlu ludźmi w kontekście popytu

1

Jaką rolę pełni technologia?

How technologies infiltrated the human trafficking landscape

2

Jaka jest rola technologii w kontekście popytu?

- Platformy internetowe i technologie stanowią **kanał dystrybucji łączący wszystkich interesariuszy**
- Platformy internetowe i technologie **zwiększają interakcje na rynku** (1/7 offline vs 1/4 online)
- Niektóre platformy internetowe (hubby boards) napędzają mechanizm **sprężenia zwrotnego popytu** – nabywcy dzielą się swoimi doświadczeniami i zdobywają dodatkowe informacje na temat rynków
- Platformy i technologie internetowe **docierają do nowych grup nabywców**

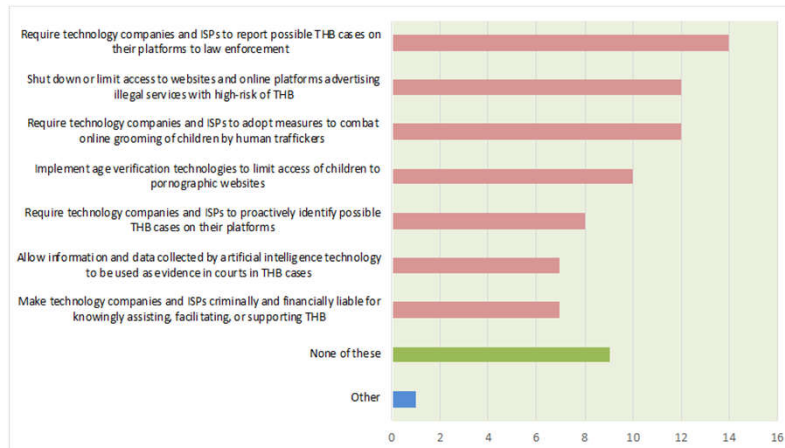
3

Dlaczego należy rozmawiać o politykach/przepisach?

- Wszystkie powyższe przykłady szkodliwego użycia technologii przez handlarzy na dużą skalę
- Niedoskonałe przepisy uniemożliwiają skuteczne wykorzystanie niektórych narzędzi i mechanizmów walki z handlem ludźmi
- Asymetria zobowiązań i korzyści

4

Dlaczego należy rozmawiać o politykach/przepisach?

5

Dlaczego należy rozmawiać o politykach/przepisach?

Measure	Yes	No	No response
National hotlines on online child sexual abuse and exploitation	39	3	7
Use of data scraping to aggregate information from different online platforms associated with possible THB cases	24	10	15
Legislation allows use of specialized software to support investigation of THB cases	23	7	19
Use of generic and specific indicators to flag possible THB cases facilitated by online platforms	19	15	15
Special task force or working group to address technology-facilitated/enabled human trafficking	8	26	15

6

Interesariusze handlu ludźmi z użyciem technologii

- **Władze państwowe**
- **Organizacje pozarządowe**
- **Uczelnie**
- **Prywatny sektor technologii/platform**

internetowych

Źródło: Ankieta OBWE

7

7

Dlaczego należy rozwijać polityki skupione na platformach internetowych?

- Infrastrukturę i zasoby platform internetowych wykorzystują handlarze ludźmi
- Świadczone przez nie usługi wykorzystywane są na każdym etapie przestępstwa
- Platformy mają dostęp do danych i informacji; mogą ujawnić występowanie określonych prawidłowości
- Posiadają zasoby finansowe i specjalistyczną wiedzę
- Ich działanie lub jego brak ułatwia handel ludźmi
- Konkretnie przypadki platform zamieszanych w handel ludźmi

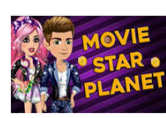
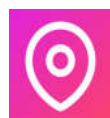
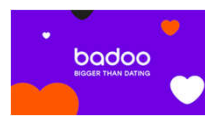
8

8

W świecie internetu nie ma granic

backpage.com.

craigslist

bedpage

POF
PlentyOfFish

OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe

9

9

Aktualne modele polityk dotyczących platform internetowych

- Rządy państw stawiają zazwyczaj na **samoregulację** sektora technologicznego i **dobrowolność zapewnienia zgodności** z przepisami dotyczącymi walki z wyzyskiem i handlem ludźmi.
  - *Warunki korzystania z serwisów*
  - *Harmonizacja działań całego przemysłu technologicznego, często poprzez inicjatywy łączące wielu interesariuszy*
- Modele oparte na samoregulacji mają jednak **istotne wady**, zwłaszcza gdy zapewnienie zgodności z przepisami jest dobrowolne.

OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe

10

10

Regulacje dotyczące handlu ludźmi w przemyśle technologicznym – kwestie szczegółowe

Zapobieganie

- a. Wbudowane bezpieczeństwo (*safety-by-design*)
- b. Weryfikacja wieku i zgody
- c. Wytyczne rządowe

Monitoring

- a. Połączenie monitoringu i odpowiedzialności prawnej
- b. Napięcia między monitoringiem a prywatnością

11

Regulacje dotyczące handlu ludźmi w przemyśle technologicznym – kwestie szczegółowe

Usuwanie treści i blokowanie witryn

- a. Zgłoszenie naruszenia
- b. Stwierdzenie niezgodności z prawem
- c. Usunięcie
- d. Problem jurysdykcji w procesie usuwania treści na globalnym rynku internetowym
- e. Likwidacja lub blokowanie witryn internetowych

12

Regulacje dotyczące handlu ludźmi w przemyśle technologicznym – kwestie szczegółowe

Odpowiedzialność prawna platform internetowych

- a. Rozwój jurysprudencji
- b. Wyzwania w zakresie ustalania odpowiedzialności platform internetowych
- c. Niespójność modeli stosowanych w różnych krajach

Zasada jawności dotyczącej działań platform internetowych

13

Rekomendacje

1. Należy zadbać o to, by krajowe przepisy uznające handel ludźmi za przestępstwo oraz odpowiednie kodeksy postępowania karnego obejmowały handel ludźmi z użyciem technologii.
2. Należy wzmocnić państwowe ramy regulacyjne.
  - a. **Zdecydowane środki prewencji, w tym:**
    - i. Zasada „wbudowanego bezpieczeństwa” (*safety-by-design*) w procesie projektowania, rozwoju i dystrybucji produktów i systemów;
    - ii. Weryfikacja wieku osób przedstawianych w materiałach o charakterze seksualnym, jak również osób, które takie treści publikują i przeglądają. W przypadku treści o charakterze seksualnym należy również przed przystąpieniem do dystrybucji rozważyć weryfikację udzielenia świadomej zgody;
    - iii. Mechanizm wnioskowania o usuwanie treści o wysokiej widoczności.

14

Rekomendacje

b. Obowiązek zachowania należytej staranności w procesie identyfikacji i minimalizacji ryzyka nadużyć, w tym:

- i. Prowadzenie proaktywnego monitoringu w celu identyfikacji treści szkodliwych lub opartych na wyzysku (nie tylko niezgodnych z prawem) oraz przypadków niedozwolonego korzystania z platform; ustanowienie mechanizmów umożliwiających bezpośrednio zgłaszanie takich zjawisk przez opinię publiczną;
- ii. Niezwłoczne usuwanie zakazanych treści i ich zabezpieczenie do celów ewentualnego postępowania śledczego/sądowego;
- iii. Zgłaszanie niezgodnych z prawem treści odpowiednim/wyznaczonym organom;
- iv. Mechanizm egzekwowania powyższych zasad.

Rekomendacje

c. Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez treści publikowane na platformach internetowych lub zachodzący za ich pośrednictwem wyzysk. Odpowiedzialność powinna opierać się na zasadzie domniemania wiedzy.

d. Standardy jawności dotyczące sprawozdań.

3. Wzmocnienie współpracy między władzami państwowymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim w celu sprawniejszego gromadzenia i wymiany informacji między organami ścigania, organizacjami zaangażowanymi w walkę z handlem ludźmi i innymi interesariuszami.

Materiały OBWE

Office of the Special Representative and Coordinator
for Combating Trafficking in Human Beings

Policy responses to technology-facilitated trafficking in human beings:

Analysis of current
approaches and considerations
for moving forward

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe

17

- Analiza polityk i przepisów dotyczących handlu ludźmi z użyciem technologii w państwach członkowskich OBWE.
- Analiza polityk i praktyk w sektorze prywatnym i organizacjach społeczeństwa obywatelskiego.
- Rekomendacje dla państw członkowskich OBWE w zakresie polityk i przepisów prawnych w walce z wykorzystaniem technologii do celów wyzysku ofiar handlu ludźmi

17

Ważne kwestie dla wymiaru sprawiedliwości

- Śledztwo i pociąganie do odpowiedzialności **platform internetowych jako osób prawnych**
- Przyjmowanie w sądach **dowodów o charakterze cyfrowym, wygenerowanych przez narzędzia technologiczne**, w tym przez sztuczną inteligencję
- Ciągłe **napięcie między wymogami ochrony prywatności, a zapobieganiem krzywdom w internecie**
- **Ustalanie szkód i kar**, zwłaszcza w przypadku tworzenia i publicznego udostępniania treści o charakterze jawnie seksualnym

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe

18

18

Dziękuję!

---

radu.cucos@osce.org

[@osce_cthb](https://twitter.com/osce_cthb)

[osce.org/secretariat/
trafficking](https://osce.org/secretariat/trafficking)

Technologia, handel ludźmi, popyt

Ograniczanie popytu i zwalczanie handlu ludźmi

Thi Hoang | thi.hoang@globalinitiative.net
ERA, 5-6 czerwca 2023 r.

Kraków

**GLOBAL
INITIATIVE**

Program

1. Rola technologii w handlu ludźmi

2. Odpowiedź – Sektor technologiczny jako kluczowy aktor

Potrzeba skoordynowanych działań transgranicznych z udziałem wielu grup interesariuszy

3. Tech Against Trafficking

Potencjał partnerstwa firm technologicznych i innych grup interesariuszy w walce z handlem ludźmi

**GLOBAL
INITIATIVE**

Inicjatywa RESPECT (Responsible and Ethical Private Sector Coalition against Trafficking)

Najważniejsze projekty:

- Biblioteka zasobów RESPECT respect.international/resource-centre

Miejsce, gdzie przedsiębiorstwa i pozostali interesariusze mogą uzyskać dostęp do materiałów na temat handlu ludźmi, takich jak webinary, raporty, normy i kodeksy etyczne, przepisy, wskazówki

- Interaktywna mapa organizacji zaangażowanych w walkę z handlem ludźmi modernslaverymap.org

Jednolite repozytorium inicjatyw i organizacji, które angażują świat biznesu w zwalczanie handlu ludźmi

GBCAT

GLOBAL BUSINESS NETWORK ON FORCED LABOUR AND HUMAN TRAFFICKING

BABSON

GLOBAL INITIATIVE

IOM

United Nations

Global Compact

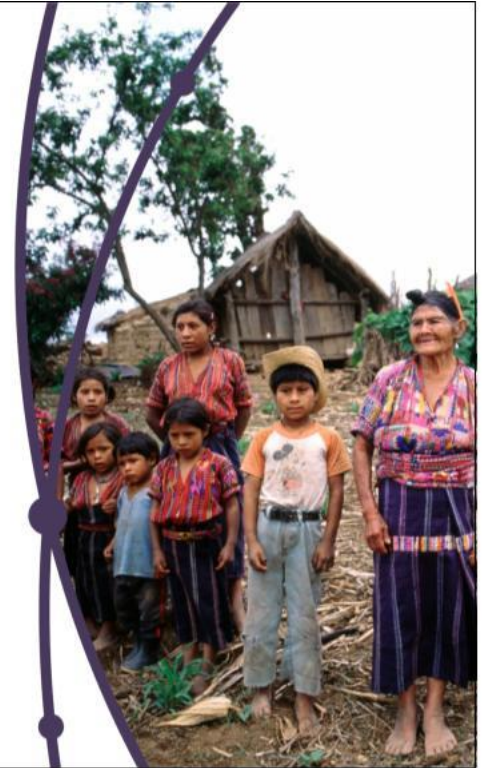
- Tech Against Trafficking techagainstrafficking.org

Koalicja firm sektora technologicznego i globalnych ekspertów dążąca do eliminacji handlu ludźmi z wykorzystaniem technologii

GI-TOC / RESPECT = Research Lead. Business for Social Responsibility (BSR) = Sekretariat

Interaktywna mapa narzędzi walki z handlem ludźmi: techagainstrafficking.org/interactive-map

1

Rola technologii w handlu ludźmi

Na początek:

Eksperyment:

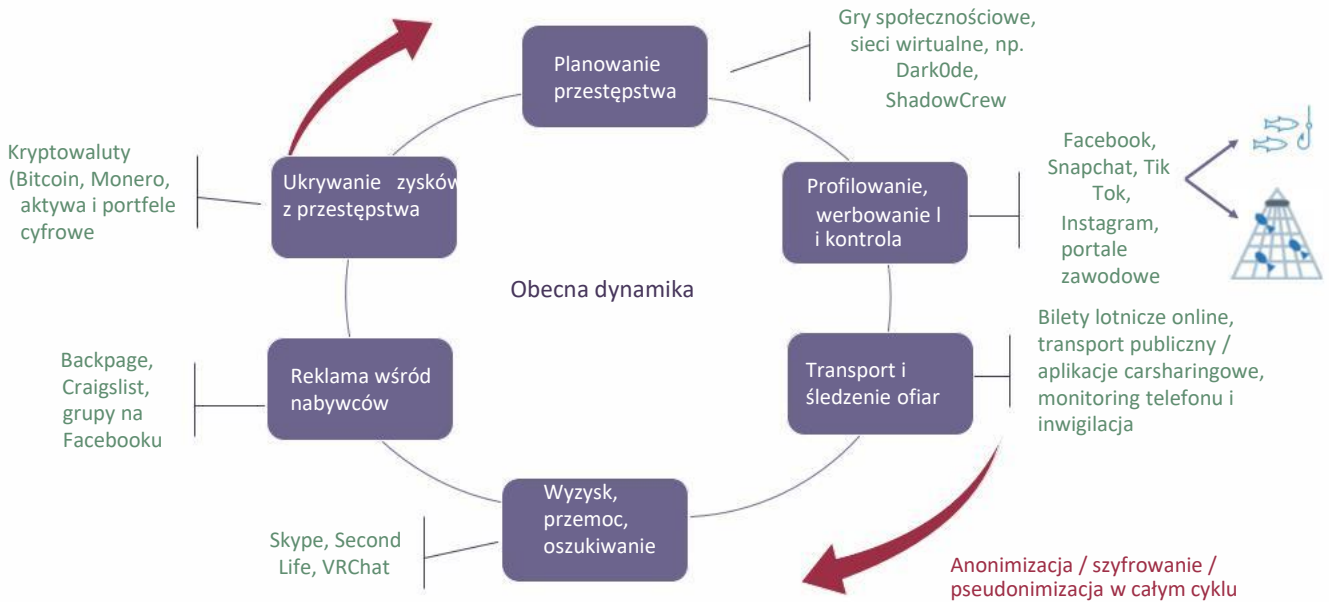
W 2019 r. 37-letnia matka przybrała tożsamość jedenastoletniej dziewczynki imieniem „Bailey”, aby ujawnić niebezpieczeństwa, jakie czyhają na dzieci w mediach społecznościowych, takich jak Instagram, Snapchat, TikTok, czy Kik.

Ile minęło czasu od chwili, gdy „Bailey” pojawiła się w sieci (otworzyła konto np. na Instagramie) do chwili, gdy internetowi drapieżcy zaczęli ją uwodzić i stosować wobec niej przemoc psychiczną?

- Kiedy otrzymała pierwszą wiadomość?
- Kiedy otrzymała pierwsze zaproszenie do wideorozmowy?

W jaki sposób technologie zmieniają dynamikę handlu ludźmi

CÔNG TY CỔ PHẦN XÂY DỰNG HÀNG KHÔNG VIỆT NAM
Hotline (024) 6332 6886 (03 001)

Luật khẩu Lao động

Hội Mai Mối Kết Hôn Lây Chủng Nước Ngoài

Hiến thân và nguồn giúp đỡ

Featured

Hội Kết Duyên Vợ Chồng Với Người Nước Ngoài

Hội Muốn Cho Nhận Con Mang Thai Hộ, Hiến Trứng, Hiến TTTT

Rola i oddziaływanie technologii w handlu ludźmi

Odpowiedź: Sektor technologiczny jako kluczowy aktor

2

Potrzeba skoordynowanych działań transgranicznych z udziałem wielu interesariuszy

Odpowiedź: Sektor technologiczny jako kluczowy aktor

Wykorzystanie technologii w zwalczaniu handlu ludźmi (i innych przestępstw)

- N p . web crawling, filtry, dopasowywanie słów kluczowych, kryptograficzne/percepcyjne funkcje skrótu, sztuczna inteligencja/uczenie maszynowe, systemy obrazowania satelitarnego itp.
- automatyczne przeszukiwanie ogłoszeń osób do towarzystwa
- Baza danych CSAM: kryptograficzne/percepcyjne funkcje skrótu
- satelitarne śledzenie statków

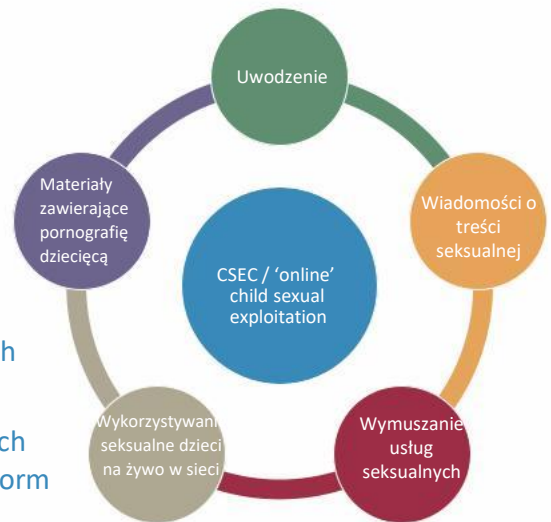

Wezwanie do działania: współpraca z biznesem

Kwestia popytu

W jaki sposób wykorzystać technologię do ograniczania popytu w handlu ludźmi

- Wyzysk w pracy
- Zwiększanie świadomości konsumentów
- Zwalczenie obecnego braku jawności w globalnym łańcuchu dostaw i pokrywania się sfer formalnych/niefORMALNYCH
- Wyzysk seksualny
- Poprawa higieny cyfrowej i świadomości grup narażonych (dzieci, młodzież itp.); „wbudowane bezpieczeństwo”
- Rozwiązanie kwestii dotyczących problemów psychicznych pedofilów, strategie ograniczania szkód, kształtowanie norm społecznych w sieci

Problem:

Firmy, w tym firmy z sektora technologicznego, platformy online i dostawcy systemów płatności (np. ISP), kierują się w dzisiejszych strukturach i systemach społeczno-gospodarczych dążeniem do maksymalizacji zysku.

- rozwiązania takie jak monitoring, raportowanie, zabezpieczenia, środki bezpieczeństwa w narzędziach technologicznych, aplikacjach służących komunikacji i platformach internetowych powstają jedynie jako **dobry dodatek** (ciężar odpowiedzialności spoczywa obecnie na użytkowniku)
- przestępcy dobrze wiedzą jak wykorzystywać luki technologiczne

Wezwanie do działania:

(i) rozliczenie i odpowiedzialność prawna sektora technologicznego za platformy cyfrowe i aplikacje;

(ii) wprowadzenie obowiązku stosowania elementów, mechanizmów i środków bezpieczeństwa przez przedsiębiorstwa (zwłaszcza duże firmy międzynarodowe, które nie zawsze muszą przestrzegać praw lokalnych => współpraca wielostronna)

 Dobrowolność zgodności nie działa (nie należy promować niezajomości przepisów)

Tech Against Trafficking

3

Potencjał partnerstwa między sektorem technologicznym i innymi grupami interesariuszy w walce z handlem ludźmi

**TECH
AGAINST
TRAFFICKING**

Tech Against Trafficking to koalicja łącząca firmy sektora technologicznego oraz globalnych ekspertów w walce z handlem ludźmi z wykorzystaniem technologii.

Współpracujemy ze społeczeństwem obywatelskim, organami ścigania, uczelniami wyższymi, specjalistami w zakresie technologii oraz osobami, które doświadczyły handlu ludźmi, aby rozwijać skalowalne technologie umożliwiające zapobieganie temu zjawisku, jego zakłócanie i ograniczanie, a także umożliwienie ofiarom lepszego dostępu do niezbędnych zasobów.

TECH AGAINST TRAFFICKING

Firmy – członkowie

Przewodniczą koalicji; określają jej kierunek strategiczny i przyszłe działania

Grupa doradcza

Zapewnia opiekę strategiczną, nawiązuje kontakt z ekspertami, generuje nowe pomysły

Partnerzy naukowi

Prowadzą badania naukowe w imieniu grupy; uczestniczą w działaniach grupy doradczej

Sekretariat

KLUCZOWE DZIAŁANIA

Rozpoznanie

Przegląd i mapowanie technologii wykorzystywanych do zwalczania handlu ludźmi w różnych miejscach, językach i różnych grupach docelowych, w tym grupach wysokiego ryzyka, wśród ofiar, osób, które doświadczyły zjawiska handlu ludźmi, organów ścigania, społeczeństwa obywatelskiego i dostawców technologii.

Identyfikacja i selekcja

Identyfikacja potencjalnie skalowalnych narzędzi technologicznych; poszukiwanie możliwości nowych, innowacyjnych partnerstw w celu większego oddziaływania technologii

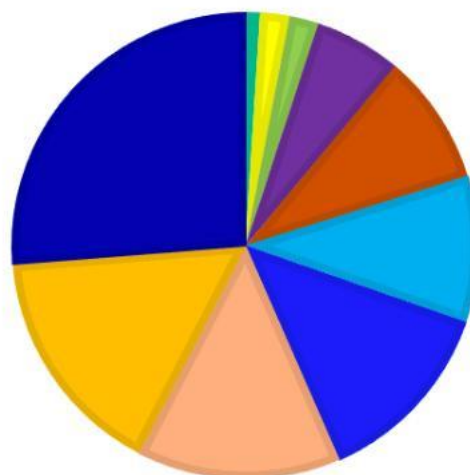

Przyspieszone zastosowanie rozwiązań

Przyspieszenie zastosowania narzędzi technologicznych dzięki zasobom i pomocy technicznej firm należących do koalicji TAT, przy jednoczesnym budowaniu ekosystemu podmiotów, które mogą zapewnić stałe wsparcie skalowalnych rozwiązań. Udostępnianie, testy i pomiar skuteczności wykorzystywanych narzędzi.

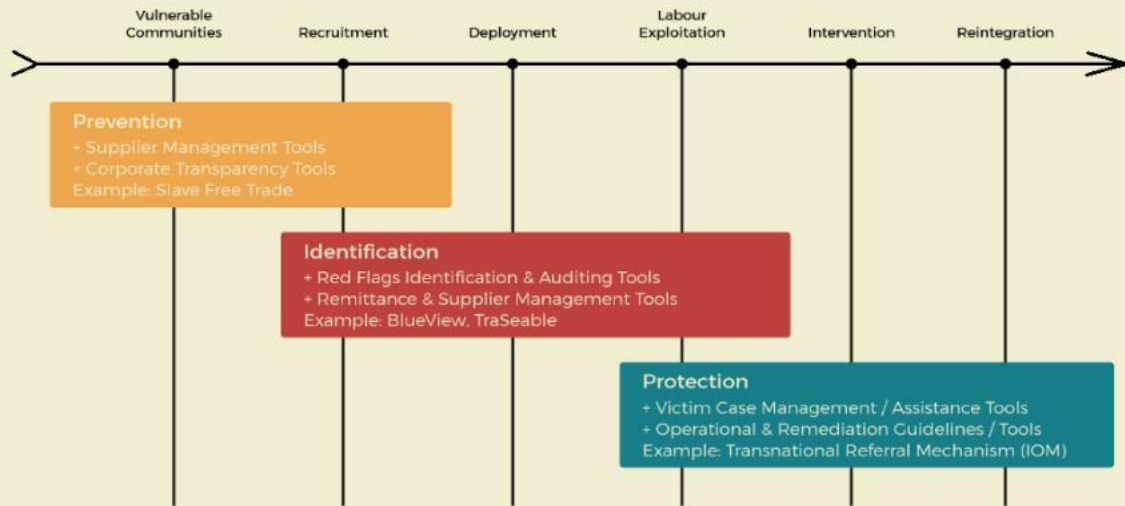
300+

narzędzi
technologicznych w
walce z handlem ludźmi

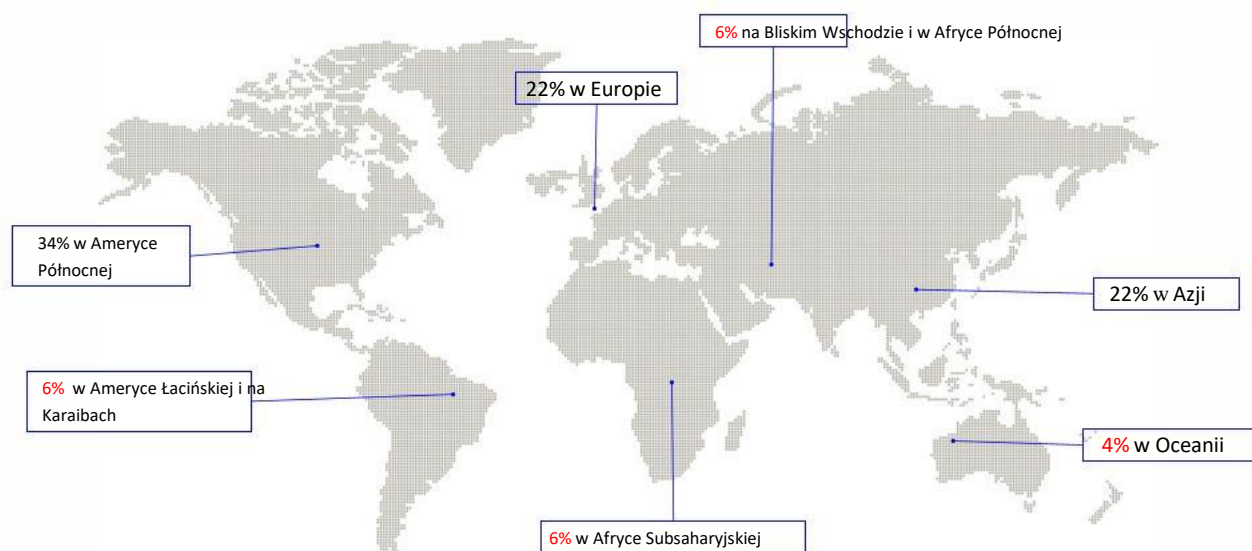
Phases of Labour Exploitation

User: Business

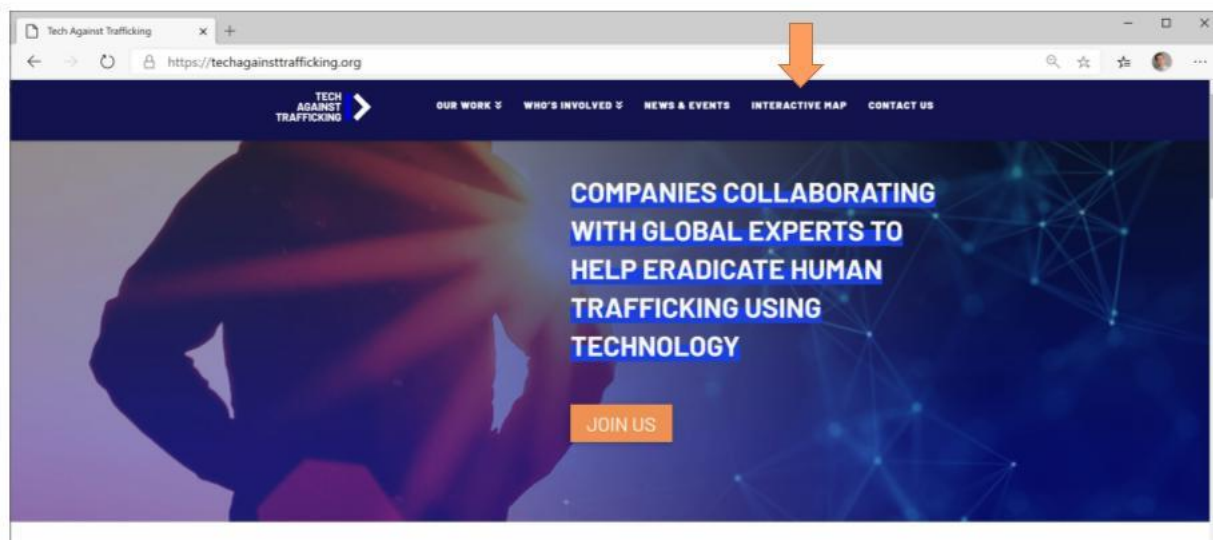

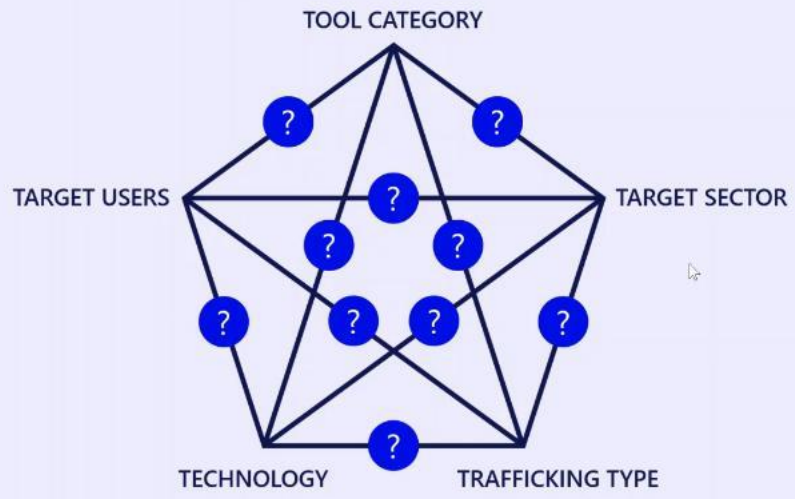
Tech Against Trafficking

GEOGRAFIA NARZĘDZI

MAPA INTERAKTYWNA

Browse the tool list or select a to explore tool connections

Ważne wnioski z analizy przeprowadzonej przez koalicję TAT

- Większość narzędzi powstaje i jest wykorzystywana na Globalnej Północy, mimo że problem handlu ludźmi w większym stopniu dotyka krajów Globalnego Południa
- Firmy to największa grupa użytkowników tworzonych na zamówienie narzędzi (ponad 25%)
- Niedobór narzędzi 'Zarządzania przypadkami i wsparcia ofiar' (6%) w porównaniu z innymi kategoriami
- Mimo że połowa z narzędzi jest darmowa, ponad 75% to technologie własne / innowacje

PROGRAM AKCELERACYJNY

mający na celu przyspieszenie i rozszerzenie zastosowania narzędzi technologicznych w walce z handlem ludźmi

CO DZIAŁA

TECH
AGAINST
TRAFFICKING

- **Inicjatywy pod egidą biznesu**
  - Poczucie osobistej odpowiedzialności
- **Zaangażowanie wielu interesariuszy**
  - Włączenie ofiar, organizacji wielostronnych i społeczeństwa obywatelskiego
- **Orientacja na rozwiązania**
  - programy akceleracyjne
  - Bezpośrednie wsparcie obywatelskie (grantobiorcy FreedomFund)
- **Elastyczność**
  - Dostosowanie priorytetów do potrzeb (COVID-19)
- **Zobowiązanie przez wkład finansowy**
  - Wkład finansowy członków

Wnioski

- Technologie i sektor technologiczny odgrywają kluczową rolę w walce z narażeniem na handel ludźmi i popytem.
- Złożoność i transgraniczny charakter tego przestępstwa, które dotyka wielu różnych grup, wymaga skoordynowanych, międzynarodowych działań z udziałem wielu grup interesariuszy.

Rządzący i decydenci muszą:

- Zacieśnić współpracę z sektorem technologicznym;
- Dokonać przeglądu i aktualizacji istniejących ram prawnych i przepisów w celu uregulowania nielegalnej działalności w cyberprzestrzeni;
- Wzmocnić przepisy dotyczące sektora prywatnego, zwłaszcza pod kątem monitoringu, raportowania, zabezpieczeń i środków bezpieczeństwa w narzędziach technologicznych, aplikacjach i na platformach internetowych (aby zapobiec przypadkom zaniedbań, środki ochrony i prewencji powinny być obowiązkowe).

DZIĘKUJĘ

Kontakt

thi.hoang@globalinitiative.net

www.globalinitiative.net

**GLOBAL
INITIATIVE**
AGAINST TRANSNATIONAL
ORGANIZED CRIME

La Strada International (LSI)
European NGO network against trafficking in human beings

WS: Prevention Initiatives to counter demand

- **Should (knowingly) use of services be criminalised and if so for which services?**
- **What are issues of concern?**
- **What about strict liability?**
- **What is the possible impact on prevention of THB?**
- **What are good alternative prevention (demand-side) measures for all forms of THB?**

FINAL SEMINAR – “REDUCING DEMAND AND PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS”

ALINA CRISTESCU, ROBERT HAJTO, JAKUB NESTORUK

CROSS-BORDER AND CROSS-PLATFORM COOPERATION IN DEMAND REDUCTION

1

FINAL SEMINAR – “REDUCING DEMAND AND PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS”

- The enormous scale of human trafficking around the globe requires **cooperative efforts to solve this issue**. These efforts need **cooperation and assistance** at **bilateral** and **multilateral levels** among various countries, and also between governments and NGOs. Destination countries must work with transit and source countries not only to prevent and combat human trafficking but also to help those victims back to their home community.
- Because trafficking in human beings is a global challenge, it requires a **global and coordinated response**. The component of **international cooperation** is a **crucial** aspect in investigating transnational forms of trafficking in human beings, from a dual perspective - **efficiency and speed**, the success of investigative and criminal prosecution activities being conditioned by the availability of cooperation of authorities from other states and the ability to coordinate at the police and judicial level.

2

- It is possible for all elements of the crime of TIP to take place within national borders and for offenders, victims and evidence to be located within the same country. However, trafficking cases are typically more complicated than this. Alleged offenders, victims and evidence **can be located in two or more countries**, which can lead to criminal **investigations and prosecutions in multiple jurisdictions**. The transnationality of this criminal phenomenon therefore render various forms of international cooperation, such as *police-to-police cooperation*, as well as more formal legal tools like *MLA (Mutual Legal Assistance)* or *extradition*, vital for successful transnational investigations, prosecutions and sentencing.

3

- It is important to mention that **the "offer"** for human trafficking and exploitation **will be continuous**. There will always be *social, economic, educational differences* between the states of the world and implicitly there will always be more vulnerable people than others. Therefore, the means and methods of reducing “supply” will not be effective without correlating them with actions to reduce and discourage “demand” for human trafficking, both in the field of preventing and combating trafficking in human beings.

4

FINAL SEMINAR – “REDUCING DEMAND AND PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS”

- The purpose of this workshop is to identify ways to achieve and develop cross-border and cross-platform cooperation in relation to demand reduction. So, starting from your professional expertise, **what do you consider to be the ways of international cooperation in order to reduce the demand that facilitates human trafficking?**

5

FINAL SEMINAR – “REDUCING DEMAND AND PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS”

- **Informal Channel**

Informal exchange of information and assistance will be appropriate when compulsory process is not required and is generally achieved through law enforcement representatives stationed abroad and international organizations such as Interpol. The advantage of this informal method is that it can be requested quickly and is directed to the authority that can provide the information and assistance. The disadvantage is that the information and assistance obtained in this way is limited in its nature and the product may not be in a form that can be used in court proceedings in the requesting county.

6

- **Personal Channel** - Exchange of information and assistance can be carried out between law enforcement agencies of the requesting and the requested country. This is sometimes referred to as the “police-to-police, prosecutor-to-prosecutor” assistance.
- **Legal Attache** - Legal attaches stationed at embassies, consular officers in charge of security assigned at consulates and liaison officers dispatched from law enforcement agencies to counterpart agencies abroad play an important role in this kind of assistance. As a rule, when requests for exchange of information and assistance are made through these attache, consular officers and liaison officers, the response is obtained much faster and more practical in use than that available through Interpol. Therefore, in terms of processing a request for assistance, this method seems to be much more effective.
- **Interpol** - Major vehicle for advancing the police-to-police cooperation is the International Criminal Police Organization, or ICPO-Interpol. This organization provides technical tools for sending/receiving requests between law enforcement agencies of different countries through their National Central Bureaus. Interpol can guarantee that the requests get transmitted via its communication systems, but cannot promise that the requested country surely makes a response to the requesting country, or that the quality of the response is up to their expectations.

7

- **Formal Channel**

Formal exchange of information and legal assistance is generally sought (sought) for the obtaining of evidence of a crime that has been committed. It is carried out under legislation and bilateral or multilateral treaty. Formal exchange of information and legal assistance involves compulsory process and affects privacy interests. The advantage of this assistance is that it permits the requesting country to have law enforcement action carried out in another country, and to obtain evidence for a prosecution.

8

- **Mutual Legal Assistance (MLA)**

A law enforcement agent cannot be allowed, in general, to conduct an investigation in another country. This is based on the principle that nobody can infringe upon the sovereignty of another country. Hence, we need a legal framework of mutual assistance and cooperation. However, it depends very much on the policy of the countries concerned. The purpose of mutual legal assistance is to get a foreign country to assist in the judicial process of the requesting country. Generally speaking, mutual legal assistance is based on bilateral or multilateral treaties. The broad definition of mutual legal assistance includes not only providing evidence, which is defined as a narrow sense of mutual legal assistance, but also extraditing a fugitive and executing punishment for his/her crime. In this section, we discuss mutual legal assistance in narrower terms.

9

- **Joint Investigation Teams**

The concept of JITs arose from the belief that existing methods of international police and judicial co-operation were sometimes, by themselves, insufficient to deal with serious cross-border organised crime. It was felt that a team of investigators and judicial authorities from two or more States, working together with clear legal authority and certainty about the rights, duties and obligations of the participants, would improve the fight against organised crime. Usually, a JIT is defined as an investigation team set up on the basis of an agreement between two or more competent authorities and/or other parties, for a specific purpose (e.g. investigation of a particular criminal operation) and limited duration.

10

FINAL SEMINAR – “REDUCING DEMAND AND PREVENTING TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS”

Thank you for your participation!

MINISTERUL JUSTITIEI
AGENCIJA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR INDESPONIBILIZATE

MINISTERUL JUSTITIEI
AGENCIJA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR INDESPONIBILIZATE

Federal Police

ANITP

PRISON IS NOT ONLY BEHIND BARS!

A human trafficking victim's freedom depends on your choices!

NAATIP Helpline 0800 800 678 or +4 021 313 31 00

Wyniki kampanii prewencyjnej
'Więzienie nie musi mieć krat!'
przeprowadzonej przez

ANITP

ISFP 2019-AG-THB „Further Enhancing the Fight Against Trafficking in Human Beings by Focusing on Prevention, Cooperation and Recovery of Crime Proceeds – Westeros 2”
Project financed by the European Union through Internal Security Fund - Police

1

Strategia kampanii

Cel	Cele szczegółowe	Grupa docelowa
Zapobieganie handlowi ludźmi poprzez zwiększenie publicznej świadomości w zakresie roli popytu w tym procederze 	Informowanie i zwiększenie świadomości ogółu społeczeństwa w zakresie ryzyka handlu ludźmi i jego implikacji;	 Potencjalni konsumenci/ osoby korzystające usług świadczonych przez ofiary handlu ludźmi;
	Wpływanie na grupy docelowe w celu zmiany postaw, prowadzącej do spadku popytu na usługi świadczone przez ofiary handlu ludźmi, poprzez emisję skierowanych przeciwko temu procederowi komunikatów;	
	Zwiększenie świadomości opinii publicznej w zakresie roli, jaką odgrywa bezkarność w utrwalaniu zjawiska handlu ludźmi	Ogół społeczeństwa

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

2

Identyfikacja wizualna

MINISTERUL JUSTITIEI
AGENCIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR ÎNDRĂPĂNATE

Slogan – *Więzenie nie musi mieć krat!*

Logo

Klatka dla ptaków – zniewolenie ofiar

Niewinność, wolność

Komunikat – *Wolność ofiary handlu ludźmi zależy od Twoich wyborów!*

Projekt współfinansowany
ze środków Unii Europejskiej

3

MINISTERUL JUSTITIEI
AGENCIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR ÎNDRĂPĂNATE

Działania

KAMPANIA W INTERNECIE – 2 etapy

1 etap – działania przeprowadzone przez zatrudnionego przez NAATIP usługodawcę:

1. Analiza grupy docelowej złożonej z potencjalnych klientów/konsumentów usług świadczonych przez ofiary handlu ludźmi
2. Usługi graficzne – 120 materiałów graficznych (obraz i tekst) oraz 30 krótkich filmów do celów promocji w mediach społecznościowych
1. Produkcja 10-minutowego filmu informacyjnego ukazującego rolę popytu w napędzaniu mechanizmu handlu ludźmi z udziałem znanego rumuńskiego aktora (Dorian Popa)
1. Produkcja 18-minutowego filmu informacyjnego (vloga) na temat handlu ludźmi zrealizowanego przez rumuńskiego vlogera (Zaiafet)
1. Promocja wyżej wymienionych materiałów w sieciach społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube – za pośrednictwem płatnych postów i reklam, LinkedIn i Twitter – zasięg organiczny) przez 90 dni
1. Przeprowadzenie ankiety internetowej mierzącej wpływ kampanii na opinię publiczną

2 etap – dalsza promocja filmów i materiałów graficznych w internecie prowadzona przez NAATIP metodą zasięgu organicznego

Projekt współfinansowany
ze środków Unii Europejskiej

4

Grupa docelowa

5 → **Wykształcenie** → Wszystkie poziomy

4 → **Zainteresowania** → Motoryzacja (firmy transportowe, ze względu na częste wśród kierowców podróżujących na długich trasach korzystanie z płatnych usług seksualnych), zakłady sportowe, videochat, sport – boks, akcesoria seksualne

3 → **Aktywność** → Przynależność do grup kierowców pracujących na długich trasach, grup ekskluzywnych osób do towarzystwa, grup dla samotnych kobiet, grup młodzieżowych, grup randkowych dla dorosłych. Inny wskaźnik to status – „zainteresowany kobietami” – często świadczący o tendencji do nawiązywania – nierzadko przygodnych – relacji seksualnych.

2 → **Charakterystyka demograficzna** → Mężczyzna, wiek: 18 do 65+.

1 → **Lokalizacja** → Osoby korzystające z usług seksualnych mieszkają przede wszystkim na obszarach miejskich okręgu, z którego pochodzą ofiary

Potencjalni konsumenci usług seksualnych – wskaźniki w mediach społecznościowych

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

5

Grupa docelowa

5 → **Zawód** → Rolnik, malarz, kierowca ciężarówki, taksówkarz, kucharz, barman, hydraulik, sprzedawca, muzyk, ochroniarz, agent nieruchomości, biznesmen – właściciel klubu, właściciel restauracji

4 → **Zainteresowania** → Rolnictwo, budownictwo, usługi sprzątania, agencje rekrutacji; przynależność do grup takich jak „Rumuni za granicą” lub „Rumuni w kraju X” (np. kraje docelowe: Hiszpania, Niemcy, Irlandia, Włochy, Francja, Holandia) – grup, za pośrednictwem których można werbować ludzi

3 → **Zachowanie** → Zachowanie typowe dla niższych/średnich klas społecznych o ograniczonych horyzontach: konsumenci telewizyjnych programów plotkarskich, brukowców, oznaczani w mediach społecznościowych podczas zagranicznych podróży lub w wielu różnych lokalizacjach

2 → **Lokalizacja** → Lokalizacja – obszary miejskie i wiejskie w okręgach, gdzie odnotowuje się najwięcej przypadków wyzysku w pracy

1 → **Charakterystyka demograficzna** → Mężczyzna, wiek 30 do 55+, wykształcenie średnie, żonaty

Potencjalni konsumenci usług przymusowej/taniej siły roboczej –

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

6

Materiale grafice

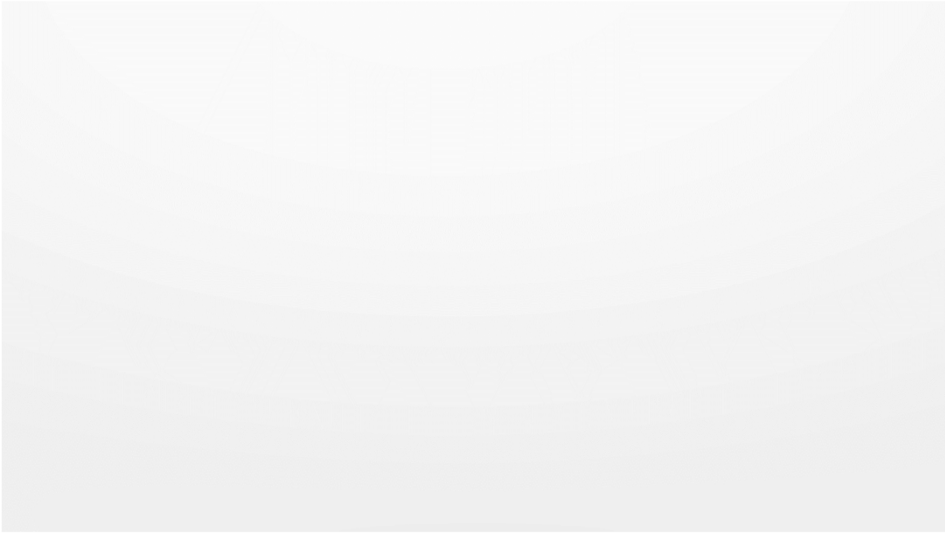
Materialele împreună cu 30 de filme scurte sunt distribuite prin intermediul:

Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul de Securitate Internă - Poliție

Kurte filme

Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană prin Instrumentul de Securitate Internă - Poliție

Zwiastuny

MINISTERIUL JUSTITIEI
AGENCIJA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR INDISPONIBILIZATE

Dla każdego z filmów stworzono również wersję skróconą (20-sekundowy zwiastun), który rozpowszechniano pod postacią płatnej reklamy (pomijalna reklama i krótkie niepomijalne spoty) na kanale YouTube NAATIP

Traficul de persoane e cât se poate de real!

Închisoarea nu este doar între gratii!

Oba zwiastuny wyemitowano również w telewizji

Powstały również wersje audio zwiastunów, które wyemitowano w stacjach radiowych

Projekt współfinansowany
ze środków Unii Europejskiej

9

MINISTERIUL JUSTITIEI
AGENCIJA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A BUNURILOR INDISPONIBILIZATE

The activities

KAMPANIA W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Usługodawca zaangażowany do celów kampanii online odpowiadał również za produkcję materiałów informacyjno-promocyjnych przeznaczonych do kampanii prowadzonej w przestrzeni publicznej, a mianowicie:

2000 plakatów

50000 ulotek

1285 plecaków na laptopa

15000 silikonowych bransoletek

Projekt współfinansowany
ze środków Unii Europejskiej

10

Materiale

2000 plakatów A2

50000 ulotek

Proiect współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

11

Materiale

1285 plecaków na laptopy

15000 silikonowych bransoletek

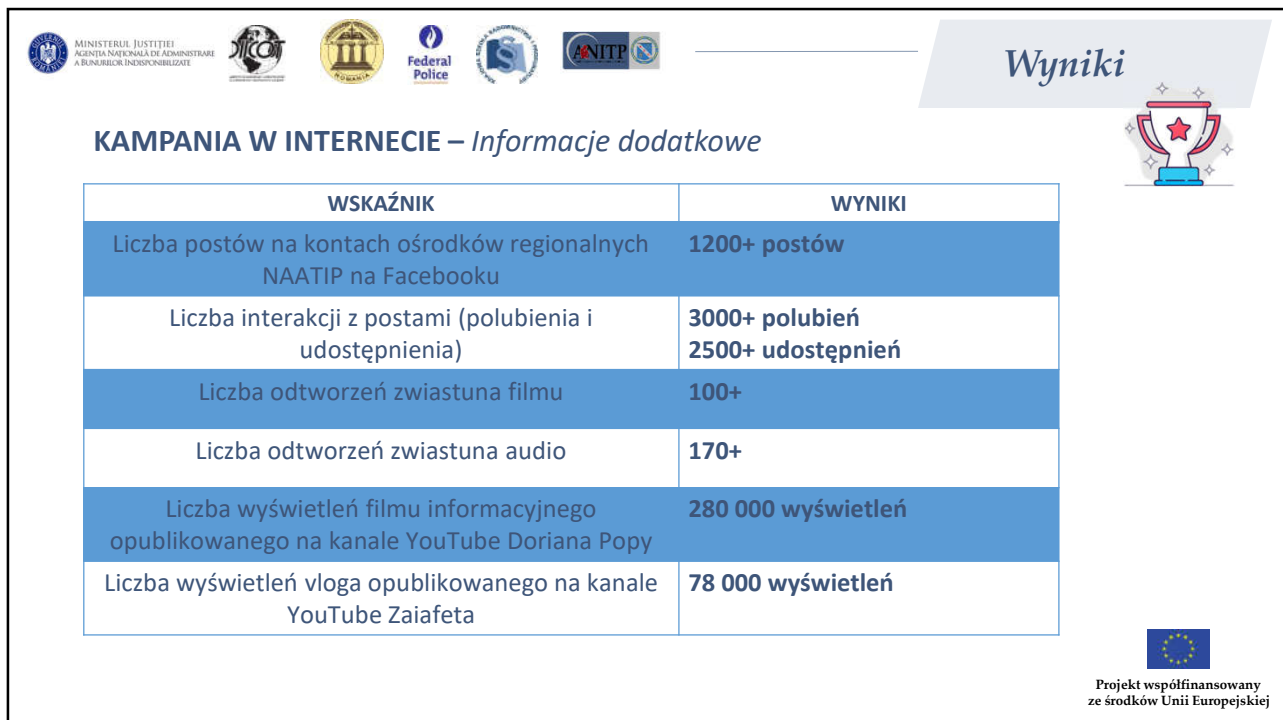

Proiect współfinansowany ze środków Unii Europejskiej

12

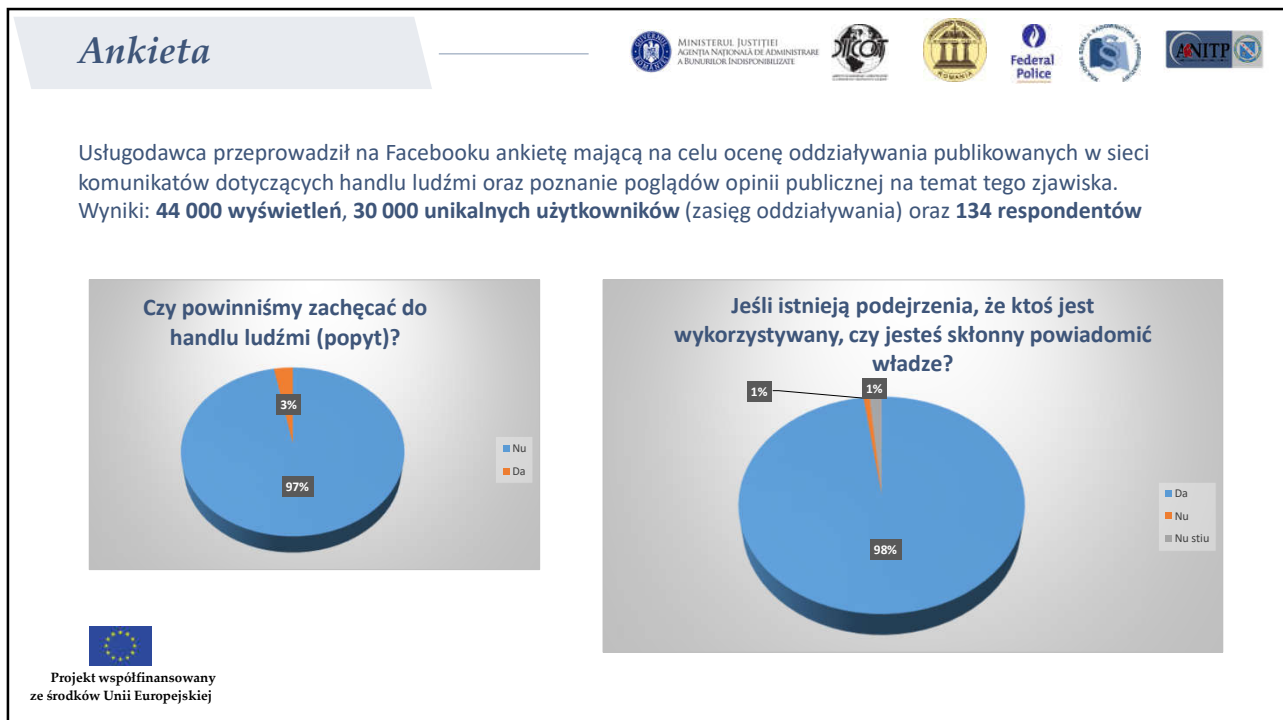
13

14

15

16

ROMANIA
MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS
ANITP
NATIONAL AGENCY AGAINST
TRAFFICKING IN PERSONS

PRISON
IS NOT ONLY
BEHIND BARS!

A human trafficking victim's freedom
depends on your choices!

NAATIP Helpline 0800 800 678 or +4 021 313 31 00

MINISTERUL JUSTITIEI
AGENCIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE
A RĂZBOIULOR INDETERMINATE

Federal
Police

Dziękuję za uwagę!

ANITP

ISFP 2019-AG-THB „Further Enhancing the Fight Against Trafficking in Human Beings
by Focusing on Prevention, Cooperation and Recovery of Crime Proceeds – Westeros 2”
Project financed by the European Union through Internal Security Fund - Police

A judicial perspective on reducing demand

Małgorzata Makarska, PhD, judge of the Regional Court in Siedlce

1

Contents:

1. Services obtained from victims of trafficking
2. Adjudicating experience in human trafficking cases
3. Penalties for traffickers and users of services of victims of trafficking
4. Convictions for the crime of trafficking in human beings in Poland

2

Trafficking in human beings - a complex case

- ❑ a multifaceted case
- ❑ with extensive evidence
- ❑ often with a cross-border component
- ❑ involving witnesses/survivors traumatised

Therefore, the evidence gathered by the pre-trial authorities (the Public Prosecutor's Office, the Police, the Border Guard and others) is important to the judge

The value of the evidence obtained depends on the strategy and techniques used to conduct it, as well as the preparation for these activities and the conditions under which they take place

3

Judicial activities involving victims of human trafficking

- ❑ Conducting interviews with victims /witnesses-survivors
- ❑ Prevention against re-victimisation e.g. one-time hearing, non-attendance of perpetrators
- ❑ Hearing the victim under Article 185a-c of the Code of Criminal Procedure (by a judge, at the preliminary proceedings in a specially arranged "friendly" room, with the participation of a psychologist)
- ❑ Ensuring the attendance of an interpreter, representative, guardian
- ❑ Protection from direct contact with the offender (videoconference, anonymization of the person, personal protection, protection of the place of shelter, changing identity, financial support)
- ❑ Non-repeatable procedural actions - conducted by the court under Article 316 of the Code of Criminal Procedure.
- ❑ Other activities e.g. showing the perpetrator to the survivor, court trial confrontation

The quality of the interrogation depends on the knowledge of the interrogator on the phenomenon of trafficking in human beings

4

Judges should, inter alia:

- Respect and value the victim;
- Provide the victim with information;
- Encourage and arrange for special services and support for the victim;
- Order restitution for the victim;
- Ensure the victim's participation in all stages of the judicial proceeding;
- Arrange for/allow for person's accompanying the victim;
- Use their judicial authority to protect the victim;
- Ensure adequate protection for particularly vulnerable victims such as children, disabled persons, victims of sexual abuse and so on; and
- Create separate facilities for victims and witnesses.

United Nations Office for Drug Control and Crime Prevention (now UNODC), Handbook on Justice for Victims (United Nations, New York, 1999).

5

„Friendly" hearing rooms in courts

Regional Court in Tarnobrzeg

District Court in Piła

Regional Court in Sieradz

District Court in Słupsk

6

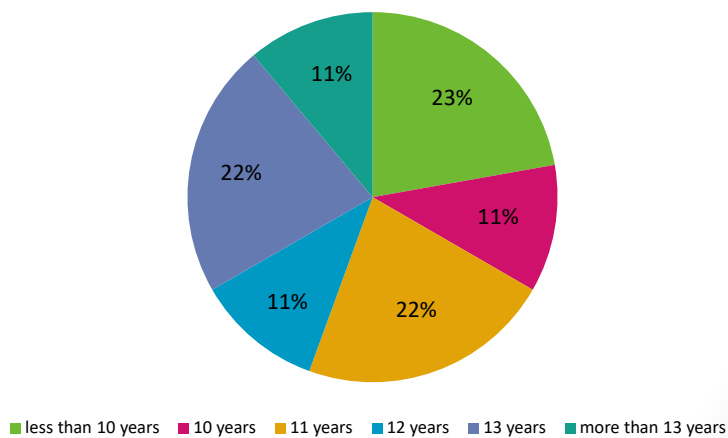
The important thing is... TIME

- ❑ to analyse the case thoroughly and to prepare for the trial
- ❑ to take their time during the hearing, to let the witnesses give their statements freely, even if there is no substance but they are emotional ("hurry" creates the impression on the victims that their presence irritates the trial authority)
- ❑ the judge should be excluded from other cases so that he can concentrate on that one or have a limited number of his own cases

7

Experiences of judges adjudicating cases under Article 189a § 1 of the Penal Code

EXPERIENCE AS A REGIONAL COURT JUDGE

8

Case handling problems and training needs

- the correct identification of the circumstances of criminal acts as constitutive elements of the crime of trafficking in human beings
- the necessity to facilitate international legal aid in human trafficking cases
- the search for effective methods of handling voluminous cases
- interrogation technique
- training in psychology, including traumatology

9

the correct identification of the circumstances of criminal acts as constitutive elements of the crime of trafficking in human beings

- ✓ recognizing the offence of trafficking in human beings from other related crimes (e.g. violation of labour rights, fraud, pimping, etc.)
- ✓ modern forms of trafficking in human beings (e.g. forced labour)

10

❑ the necessity to facilitate the international legal aid in cases of trafficking in human beings

- ✓ the practice of conducting proceedings in cases of trafficking in human beings in other countries (especially those from which victims are coming from or to which victims from Poland are sent)
- ✓ the need to facilitate international cooperation (difficulties in sending summonses, making referrals, carrying out other necessary activities)
- ✓ re-examination by a foreign court by way of a rogatory letters or videoconference if new circumstances become available in the course of the trial
- ✓ foreign traffic coordinator or platform - necessary for the purposes of preparing requests to other states, storing documents and drafts of documents

11

❑ effective methods of handling voluminous cases

(multiple issues, substantial number of victims)

- ✓ ways of systematizing evidence, including through the use of computer programs
- ✓ the proper determination of the scope of the prosecution, including the exclusion of incidental facts
- ✓ planning the presentation of evidence to court (e.g. the order in which witnesses are summoned)

12

☐ **interrogation technique**

- ✓interrogation to reduce re-victimisation,
- ✓interrogation of persons with mental deficits
- ✓interrogation of foreigners – interpreters' assistance
- ✓interrogation of persons from a different cultural background
- ✓correct hearing under article 316 and 185 a to c of the Code of Criminal Procedure

13

☐ **training in psychology, including traumatology**

- ✓to understand what happened, what was the motivation, priorities, etc.
- ✓to be able to "reach" witnesses/victims
- ✓to obtain material to make a true finding of fact

14

Training organised by La Strada Foundation in cooperation with the British Embassy in Poland with the participation of Polish and Ukrainian judges, the Police and the Border Guard officers (Przemyśl 27-29.06.2005)

15

CASE: May Nguyen

Identified in Poland during a detention procedure as an alleged victim of human trafficking

- 3 citizens of Vietnam(2 men and one woman) stopped by the officers of the Border Guard (illegal crossing EU border)
- Transported in spare weels of a truck-trailors across Polish - Bielarussian border, without any travel or ID documents (passports, visas)
- Not registered in identification system of the Border Guard
  - The Border Guard generally use fingerprints to identify persons
- Brought to court for the detention proceeding
  - Illegal border crossing is one of the presumptions of putting foreigner in Guarded Centre for Foreigners

16

17

May's short history

- Sexually abused by her step father
- Sent by her mother and cousin to Berlin to work
(never completed her way)
- Forced to work in Moscow, sexually abused
- Transported to Poland via Belarus, in a spare wheel of a truck-trailer,
arrested by the Border Guard

18

Practical Difficulties

Age

- May has one document issued by the Embassy of the Socialist Republic of Vietnam in Moscow with false identity data: name, family name and the date of birth (Kim Oanh Nguen Thi, born on the 03 of November 1990 in Nghe An).
- Generally it is possible to detain only a person aged 17 years old

Time

- 24 hours for all activities for the court to cognize the application for detention
- Expert's statement determining the age of a person can be prepared in about one month (expertise on the basis of a teeth and a bone criterion)

Testimony

- I was not sure of credibility of the girl testimony but I decided to place her in the Guarded Centre for Foreigners in Biala Podlaska
- The credibility of Vietnamese translator (I was not sure if he had proper qualification). A certified translator was unavailable.

19

Organs involved on the territory of Poland

20

3. Penalties for traffickers and users of services of victims of trafficking

Judicial principles for punishment and penal measures properly applied result in a correct ruling and meets justice.

The demonstration that justice is done is important for the recovery of the victim. It is owed to the victim that criminal justice officers make all possible efforts to effectively prosecute and sentence traffickers.

The judicial principles of punishment (Art. 53 of the Penal Code) – the determination, the discretion of the court, the degree of guilt, the degree of social harmfulness, the preventive and educational goals and shaping the legal awareness of the society. The specific principles concern e.g. penalties to minor and juvenile offenders, fines, special leniency.

21

Directive 2011/36/eu of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims, and replacing Council Framework Decision 2002/629/JHA

Article 4 Penalties

1. Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence referred to in Article 2 is punishable by a maximum penalty of at least five years of imprisonment.
2. Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence referred to in Article 2 is punishable by a maximum penalty of at least 10 years of imprisonment where that offence:
  - (a) was committed against a victim who was particularly vulnerable, which, in the context of this Directive, shall include at least child victims
  - (b) was committed within the framework of a criminal organisation within the meaning of Council Framework Decision 2008/841/JHA of 24 October 2008 on the fight against organised crime (1);
  - (c) deliberately or by gross negligence endangered the life of the victim; or
  - (d) was committed by use of serious violence or has caused particularly serious harm to the victim.
3. Member States shall take the necessary measures to ensure that the fact that an offence referred to in Article 2 was committed by public officials in the performance of their duties is regarded as an aggravating circumstance.
4. Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence referred to in Article 3 is punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties, which may entail surrender.

22

The Polish Penal Code

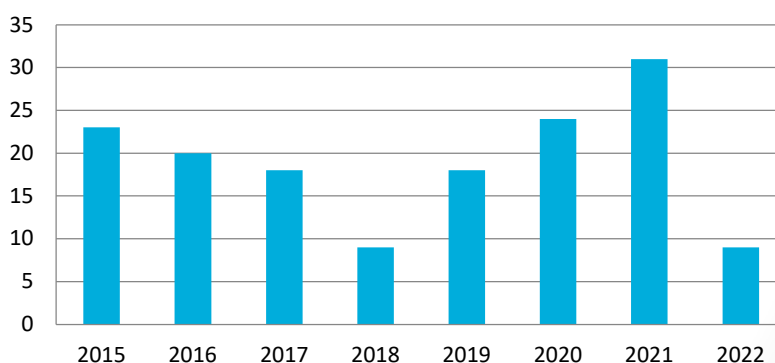
- ❑ The crime of trafficking in human beings (art. 189a § 1 of the Penal Code)
  - imprisonment not lower than 3 years
  - maximum 15 years imprisonment (since 1st October 2023 – maximum 20 years imprisonment)
- ❑ Criminal preparation (Art. 189a § 2 of the Penal Code)
  - imprisonment from 3 months to 5 years
- ❑ So- called Ukrainian Act - from 10 years to 15 years for conviction under art. 189a § 1 of the Penal Code, not less than 1 year form conviction under art. 189a § a of the Penal Code

The sentence of imprisonment does not exclude a fine, penalty measures and compensation (prohibition from entering in particular area, prohibition to contact with a survivor, disqualification from the practice of commercial activities, the forfeiture of property, the confiscation of financial benefits, exclusion of public rights, obligation to remedy the damage caused and compensation, state compensation for victims).

23

4. Convictions for the crime of trafficking in human beings in Poland

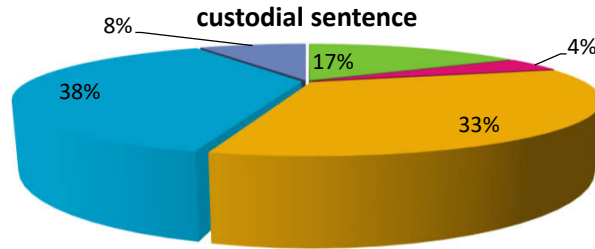
Final convictions for THB cases
2015-2022

24

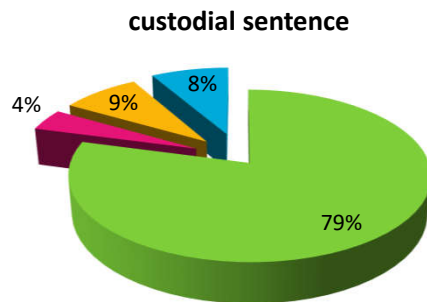
In 2020, 24 persons were sentenced to imprisonment, of which 4 had their sentences conditionally suspended

- up to 2 years imprisonment, 3 of them with suspended sentence
- more than 2 years imprisonment less than 3 years, of which 1 with suspended sentence
- 3 years imprisonment
- more than 3 years imprisonment
- 5 years

25

In 2021, 31 persons were sentenced to imprisonment, of which 8 had their sentences conditionally suspended, 2 were acquitted

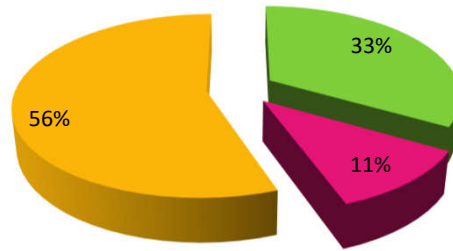

- up to 2 years imprisonment, 3 of them with suspended
- more than 2 years imprisonment less than 3 years
- 3 years
- more then 5 years less then 8 years

26

In 2022, 9 persons were sentenced to imprisonment, of which 1 had their sentences conditionally suspended, 5 were acquitted

custodial sentence

- up to 2 years imprisonment, of them with suspended sentence
- 3 years imprisonment
- not less than 3 not more than 5 years imprisonment

How do you ensure that sanctions for THB offences are: effective, proportionate and dissuasive?

Co-funded by the European Union

Survivor Statements

Reducing Demand and Preventing Trafficking in Human Beings

Kraków, 5-6 June 2023

Piotr Marek Wagner
psychologist, case manager, translator
La Strada Poland

Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

www.strada.org.pl

1

La Strada Poland

Over 25 years of HR approach

National Intervention and Consultation Centre for THB Victims

Areas: wellbeing, shelter, food, healthcare, legal / institutional assisting...

Gathering and analysing data, recommendations

Social, awareness and prevention campaigns, happenings

Law lobbying

24 hrs hotline

Seminars, workshops, training

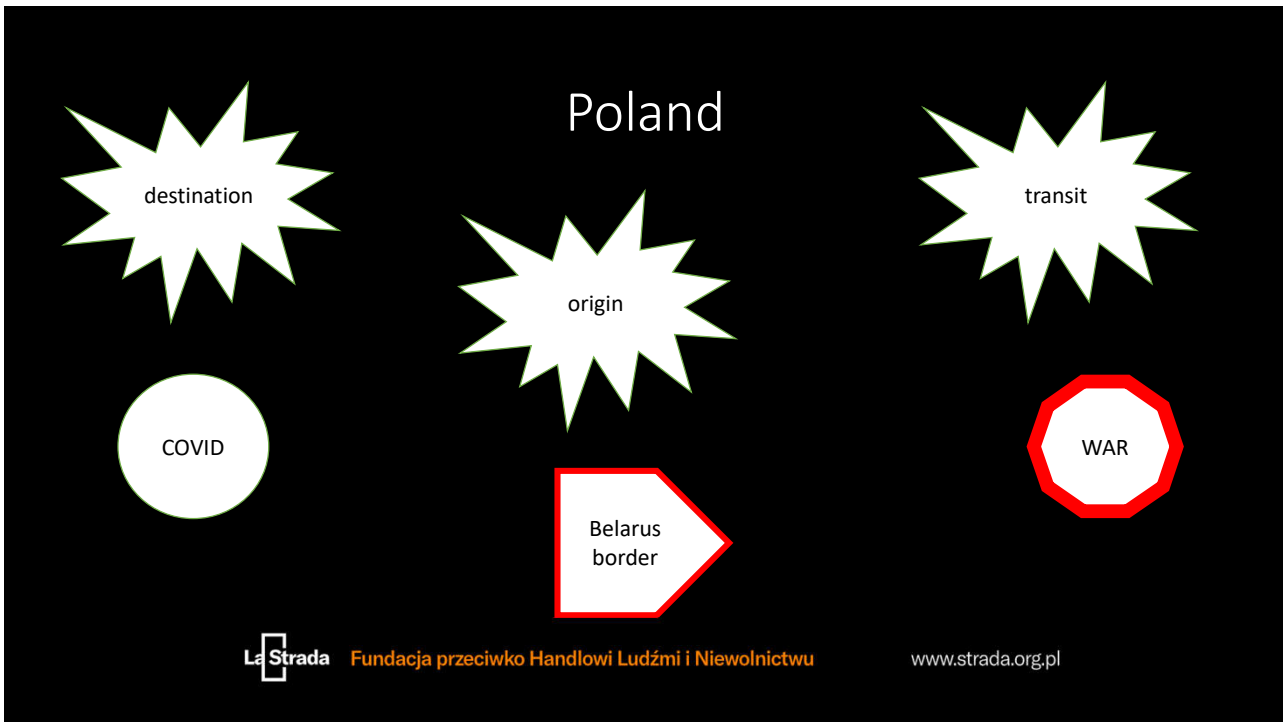
Irena Dawid Olczyk, Head of LSP, speaker of KSSIP, webinar for
prosecutors and judges; research among judges & victims

Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

www.strada.org.pl

2

3

Presenting: Stuck in Poland
how and what for

No hardcore
Human not case approach
Place for imagination & questions

Awareness, prevention, human approach

At the bottom left is the logo for La Strada Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu, and at the bottom right is the website address www.strada.org.pl.

4

Stuck in Poland

Introducing: Valentina, Josemary, Pedro Felipe, Pablo and Javiero

Retraumatization vs a message

While watching:

- recruitments methods / gaining trust
- family/economical situation
- reasons for migration
- addicting methods
- decision of escaping
- psychological changes

 Strada Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

www.strada.org.pl

5

Discussion

general impressions

- recruitments methods / gaining trust
- familiar/economical situation
- reasons for migration
- addicting methods
- decision of escaping

 Strada Fundacja przeciwko Handlowi Ludźmi i Niewolnictwu

www.strada.org.pl

6

Conclusions

human approach
sensitivity
seminars needed
similarities, but not profile
from hero to...

+48 605 687 750
kcik@strada.org.pl

Organization for Security and
Co-operation in Europe

Office of the Special Representative
and Co-ordinator for Combating
Trafficking in Human Beings

Zwalczanie popytu na wyzysk w pracy

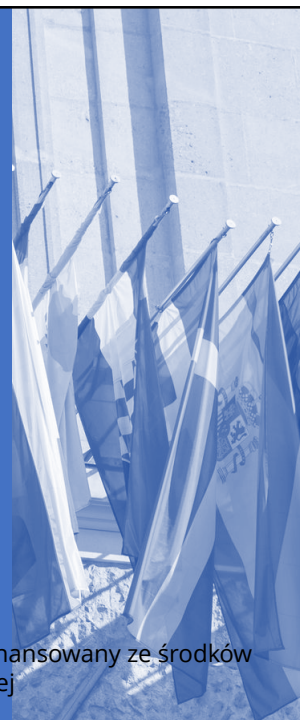
- Narzędzia i metody
- Najnowsze rozwiązania (prawne)
- Współpraca między organami publicznymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Radu Cucos, Associate Officer
Kraków, 6 czerwca 2023 r.

 @osce_cthb
 info-cthb@osce.org
 www.osce.org/cthb

Projekt współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej

1

Spis treści:

- 1. Pojęcie popytu**
- 1. Globalne ramy prawne i rozwój ustawodawstwa**
- 2. Sposoby zapobiegania handlowi ludźmi do celów wyzysku w pracy ([Wytyczne](#))**
  - Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw
  - Handel
  - Zamówienia publiczne
  - Sprawiedliwa rekrutacja i ochrona na rynku pracy

2

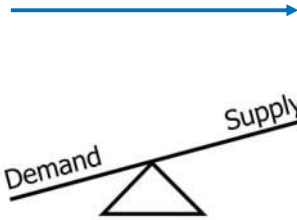
Popyt jako siła napędowa handlu ludźmi do celów pracy przymusowej

- **Klienci chcą kupować tanie dobra i usługi**

Rządy państw i przedsiębiorstwa regularnie zamawiają dobra i usługi po najniższych możliwych cenach

- Obywatele, mieszkańcy, przedsiębiorstwa i rządy państw to konsumenci, którzy – **świadomie bądź nieświadomie – napędzają ten cykl związany z produkcją tanich dóbr i usług**

- **Przedsiębiorstwa maksymalnie ograniczają koszty produkcji**, aby zaspokoić popyt na tanie dobra i usługi

- **Handlarze wykorzystują powszechne dążenie do maksymalnego obniżenia kosztów produkcji** i prowadzą działalność pozwalającą czerpać zyski z handlu ludźmi

Aby położyć kres pracy przymusowej, pora przestać opłacać pracę przymusową.

3

Definicja handlu ludźmi: Protokół z Palermo

Protokół z Palermo o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi (uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z roku 2000)

Art. 3: „Handel ludźmi” oznacza werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu (...) w celu wykorzystania.

Art. 9: Państwa-Strony

- **określą (...) działania mające na celu zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi**
- **będą podejmowały lub wzmacniały ustawodawcze lub inne działania (...) tak, aby przeciwdziałać powstawaniu zapotrzebowania sprzyjającego wszelkim formom wykorzystania osób (...) które prowadzi do handlu ludźmi.**

4

Zobowiązanie OBWE: Deklaracja Rady Ministerialnej, Wilno 2011

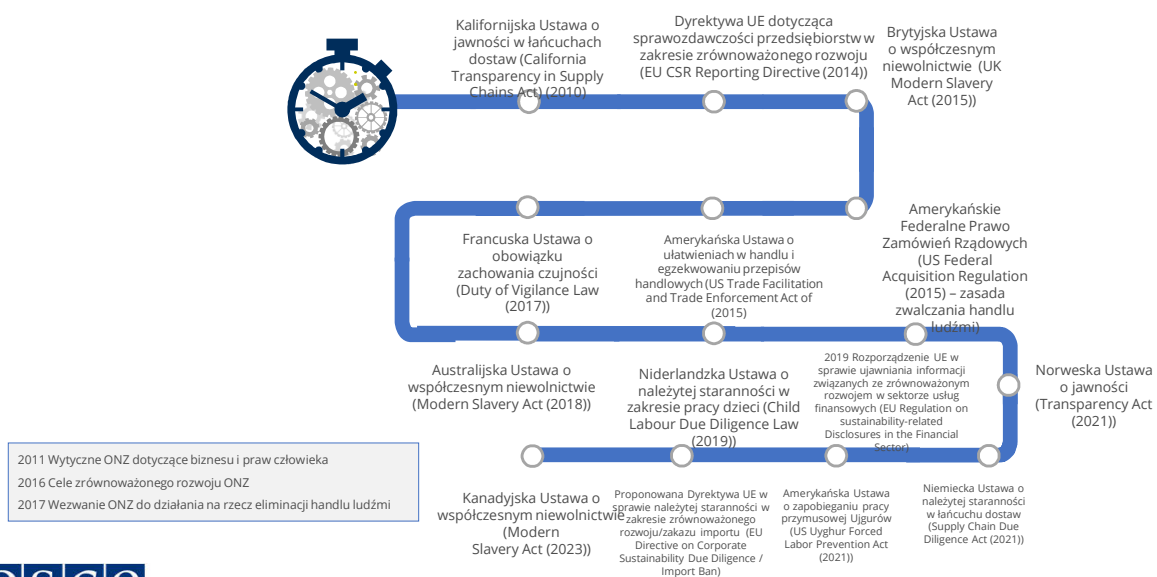
Deklaracja Rady Ministerialnej OBWE o zwalczaniu wszelkich form handlu ludźmi z 2011 r. zachęca rządy do:

„współpracy z sektorem przedsiębiorstw w celu wdrożenia zasad należytej staranności oraz jawności w zakresie oceny i zwalczania ryzyka związanego z wyzyskiem w całym łańcuchu dostaw oraz zapewnienia pracownikom dostępu do mechanizmów rekompensaty i zadośćuczynienia za popełnione nadużycia.”

5

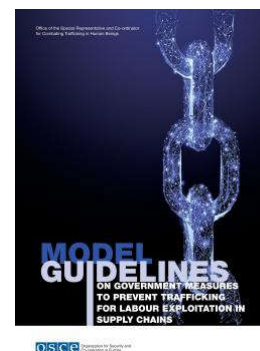
Historia ustawodawstwa – to dopiero początek!

6

Sposoby zapobiegania handlowi ludźmi do celów wyzysku w pracy ([Wytyczne](#))

1	Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw
2	Handel
3	Zamówienia publiczne
4	Sprawiedliwa rekrutacja i ochrona na rynku pracy

7

1 Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw

Przepisy dotyczące
sprawozdawczości

Przepisy dotyczące
ujawniania
informacji

Przepisy dotyczące
należytej staranności
(oraz należytej
staranności+)

8

1 Trend w UE: Należyta staranność+ – niemiecka Ustawa o łańcuchach dostaw oraz norweska Ustawa o jawności

- Firmy zobowiązane są zapewnić zgodność z prawami człowieka w całym łańcuchu dostaw

- Proporcjonalny obowiązek zachowania należytej staranności, a nie tylko obowiązek sprawozdawczości
- **Mechanizm egzekwowania:** Urząd Ochrony Konsumenta w Norwegii, Urząd Federalny Spraw Gospodarczych i Kontroli Eksportu w Niemczech
- **Wejście w życie odpowiednich ustaw:** 1 lipca 2022 w Norwegii, 1 stycznia 2023 w Niemczech

Przepisy dotyczące należytej staranności zapewniają lepszą ochronę praw człowieka w łańcuchach dostaw

9

2 Handel

Regulacje handlowe

- **Amerykańska ustawa o ułatwieniach w handlu i egzekwowaniu przepisów handlowych (US Trade Facilitation and Trade Enforcement Act)**
  - Zwalczanie nieuczciwej konkurencji
  - Przepisy egzekwuje Amerykańska Służba Celna i Ochrony Granic (US Customs and Border Protection)
  - Zakazy wprowadzania na rynek (Withhold Release Orders) publikowane są w Rejestrze Federalnym
- **Proponowany unijny zakaz importu mający na celu uniemożliwienie sprzedaży produktów będących wynikiem pracy przymusowej na rynku UE (2022)**

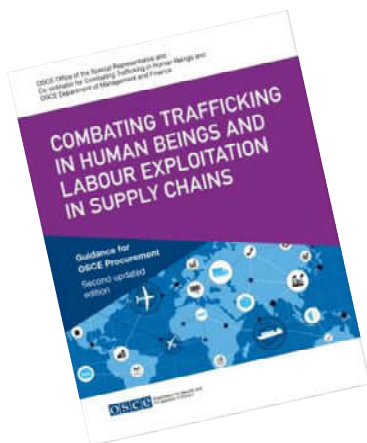
Ostatnie przykłady zastosowania przepisów

- 30 grudnia 2020 r.
Producent oleju palmowego: Plantacja Sime Darby
- 15 lipca 2020 r. (do 29 marca 2021 r.)
Producent rękawiczek jednorazowych Top Glove
- 13 stycznia 2021 r.
Bawełna, pomidory i produkty końcowe wytworzone w Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur (XUAR) w Chinach
- 23 czerwca 2021 r.
Wyroby krzemowe przedsiębiorstwa Hoshine Silicon Industry Co. Ltd. i jego filii
- 18 maja 2018 r.
Bawełna pochodząca z Turkmenistanu

10

3 Zamówienia publiczne Uwzględnienie założeń walki z handlem ludźmi w politykach zamówień publicznych i ogólnych postanowieniach umów zawieranych z dostawcami

- **Podejście oparte na ocenie ryzyka:**
  - Ocena ryzyka w zakresie handlu ludźmi w całym procesie zamówień publicznych (planowanie, przetarg, faza realizacji umowy) i wszystkich strukturach wykonawczych
  - Rozwijanie lokalnych planów działania w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
- **Szkolenia i warsztaty dla pracowników działów OBWE odpowiedzialnych za zamówienia publiczne i zwalczanie handlu ludźmi zgodnie z [Wytycznymi zamówień publicznych](#) (więcej informacji o roli zamówień publicznych w [Broszurze](#))**

Dobra polityka to nie wszystko – należy ją jeszcze skutecznie wdrożyć!

11

4 Sprawiedliwa rekrutacja i ochrona na rynku pracy

Niedozwolone praktyki w zakresie rekrutacji i wyzysk w pracy (MOP)

- Pobieranie opłat od pracowników
- Groźby i zastraszanie
- Oszustwa dotyczące umowy, warunków pracy i warunków zakwaterowania
- Ograniczanie wolności przemieszczania się
- Zatrzymywanie dokumentów tożsamości
- Przemoc fizyczna i seksualna
- Rekrutacja dzieci poniżej określonego ustawowo wieku minimalnego
- Werbowanie do pracy niebezpiecznej i obciążonej ryzykiem

Rekrutacja i zatrudnienie z udziałem prywatnych agencji pośrednictwa pracy

- Zakazy
- Rejestracja
- Wydawanie licencji

12

Pierwsze kroki, jakie państwa członkowskie powinny podjąć na poziomie politycznym

Regulacje handlowe

1	Ład korporacyjny i łańcuchy dostaw
2	Handel
3	Własne łańcuchy dostaw i zamówienia publiczne
4	Sprawiedliwa rekrutacja i ochrona na rynku pracy

Pierwsze kroki, jakie należy podjąć

- Ustalenie istniejących ram prawnych i instytucjonalnych
- Określenie niezbędnych uczestników procesu
- Identyfikacja najskuteczniejszych mechanizmów i narzędzi
- Powołanie międzyministerialnej grupy roboczej
- Przygotowanie i włączenie w podejmowane działania przedsiębiorców

Pierwsze kroki często nie wymagają żadnych zmian prawnych

13

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Agreements promoting International Responsible Business Conduct (RBC agreements)
Type	Agreement
Country / jurisdiction	Netherlands
Enacting authority	Social Economic Council of the Netherlands, Dutch Government, Dutch Unions, Dutch NGOs (a.o. UNICEF, Oxfam), Dutch business sectors
Entry into force / date of approval	2014, SER advisory report; 2016 onwards RBC Agreements
Description	In 2014, the Social and Economic Council of the Netherlands recommended concluding multi-stakeholder agreements promoting international responsible business conduct (RBC agreements) in high risk sectors. Since 2016 onwards ten Agreements were signed, amongst others for the clothing and textile sector, the food industry, insurance and pension sectors and the metal sector. Businesses, labour unions, NGOs, government are parties to the Agreements. Cooperation with other parties increases the leverage of businesses and provide support to identify, prevent and address negative impacts in their value chains, such as child labour, forced labour and freedom of association, in line with the OECD Guidelines for Multinational Enterprises and UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

14

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Plan of Action Partnership for Sustainable Textiles
Type	Policy / co-operation platform, knowledge / information hub
Country / jurisdiction	Global
Enacting authority	German Federal Minister for Economic Cooperation and Development
Entry into force / date of approval	17 April 2014
Description	The Partnership for Sustainable Textiles is a multi-stakeholder initiative with approximately 150 members from the fields of business, politics and the civil society. Together they are striving to improve the social and environmental conditions in the global textile production – from the production of raw materials for textile production to the disposal of textiles. The Textiles Partnership was founded in October 2014 in response to the deadly accidents in textile factories in Bangladesh and Pakistan. It was initiated by the German Federal Minister for Economic Cooperation and Development. Today, members of the Textiles Partnership already cover about half of the German textile market. The partnership aimed to cover 75 percent of the market by 2018. Together, the Partnership members want to achieve social, ecological and economic improvements, as well as the entire textile supply chain.

15

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Shady Business: Uncovering the business model of labour exploitation
Type	Report
Country / jurisdiction	Estonia
Enacting authority	Ministry of the Interior of the Republic of Latvia, University of Tartu, Center for the Study of Democracy, European Institute for Crime Prevention and Control
Entry into force / date of approval	2019
Description	<p>This tool describes the business model of human trafficking and labour exploitation outlining how different legitimate business structures may be used to hide and implement labour exploitation, and highlighting the links between labour exploitation, trafficking and economic crimes.</p> <p>The business model is presented in the form of a visual map and a series of visualisations demonstrating the report's findings by identifying the schemes used as well as weak points in the supply chain where the risk of trafficking and related crimes may increase. This tool also highlights the links between labour exploitation and trafficking and other economic crimes such as large-scale tax evasion, fraudulent bookkeeping, corruption, and unfair competition as well as the complexities of the resulting illicit flows. The model is developed based on data collected in Bulgaria, Estonia, Finland and Latvia in the context of the EU-funded FLOW-project in the spring of 2019.</p>

16

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Responsible Business Alliance Code of Conduct
Type	Policy
Country / jurisdiction	Global
Organization	Responsible Business Alliance
Date of initial launch	1 April 2015
Description	The Responsible Business Alliance Code of Conduct is a set of standards on social, environmental and ethical issues in the electronics industry supply chain. The standards set out in the Code of Conduct reference international norms and standards including the Universal Declaration of Human Rights, ILO International Labour Standards, OECD Guidelines for Multinational Enterprises, ISO and SA standards, and many more.

17

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Business Actions Against Forced Labour
Type	Corporate Policy, Guidance on policy / legislation implementation
Country / jurisdiction	Global
Organization	The Consumer Goods Forum
Date of publishing	2017
Description	The publication, Business Actions Against Forced Labour, is a practical demonstration of the collaborative spirit between businesses, government, civil society and workers' organizations, showcasing concrete actions that are being taken to address and prevent forced labour in global supply chains. These actions include corporate efforts to implement Consumer Goods Forum's Priority Industry Principles, a set of principles that, when applied on a global scale, can help address the conditions that contribute to forced labour: every worker should have freedom of movement, no worker should pay for a job and no worker should be indebted or coerced to work.

18

Współpraca między sektorem publicznym, prywatnym i społeczeństwem obywatelskim

Name of Resource	Principles to Guide Government Action to Combat Human Trafficking in Global Supply Chains
Type	Guidance on Policy
Country / jurisdiction	Global
Enacting authority	Australia, Canada, New Zealand, United Kingdom, and the United States of America
Entry into force / date of approval	25 September 2018
Description	The Australia, Canada, New Zealand, UK and the USA, the so-called "Five Eyes" adopted a set of principles for nations to adopt in order to tackle modern slavery in global supply chains. The principles state that governments should take steps to prevent and address human trafficking in government procurement practices. Secondly, governments should encourage the private sector to prevent and address human trafficking in its supply chains. Thirdly, governments should advance responsible recruitment policies and practices. The fourth principle states that governments should strive for harmonization by making efforts to share information and work with other committed governments to align existing and proposed laws, regulations and policies to combat human trafficking in global supply chains.

19

OBWE: Urząd Specjalnego Przedstawiciela i Koordynatora ds. Zwalczenia Handlu Ludźmi – Projekt dot. łańcuchów dostaw

Więcej informacji:

<https://www.osce.org/cthb/supply-chains>

Portfolio lead: Julia Schellhaas

Julia.Schellhaas@osce.org

W globalnej gospodarce zarówno źródło surowców, jak i siły roboczej może się znajdować w dowolnym zakątku świata. To z kolei wiąże się z wysokim **ryzykiem wytwarzania dóbr i usług przy użyciu pracy lub wyzysku ofiar handlu ludźmi**.

W 2016 roku OBWE uruchomiła **projekt mający na celu zwalczanie handlu ludźmi w łańcuchach dostaw**, którego celem jest wyposażenie państw członkowskich w **praktyczne narzędzia** pozwalające wprowadzić konkretne środki zapobiegawcze, takie jak np. przepisy dotyczące należytej staranności w zakresie praw człowieka (HRDD).

Projekt ma trzy główne cele:

1. **Zwalczanie handlu ludźmi za pomocą praktyk i środków wprowadzanych przez rządy**
2. **Zwalczanie handlu ludźmi w zamówieniach publicznych OBWE**
3. **Zwalczanie handlu ludźmi w łańcuchu dostaw w organizacjach międzynarodowych**

20

Dziękuję za uwagę

Radu Cucos

Associate Officer

Urząd Specjalnego Przedstawiciela i Koordynatora

ds. Zwalczania Handlu Ludźmi

Radu.cucos@osce.org

Współfinansowane przez Unię Europejską

PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIE „POPYTOWI” NA HANDEL LUDŹMI W ŁAŃCUCHACH DOSTAW

ROLA I ZAKRES ODPOWIEDZIALNOŚCI INSPEKTORÓW PRACY

OIP w Krakowie, 5-6.06.2023 r.

1

Podstawy działania PIP w Polsce

ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy z 13 kwietnia 2007 r.

(zastąpiła wcześniejszą ustawę z 1981 r.)

Państwowa Inspekcja Pracy podlega bezpośrednio Sejmowi (izba niższa polskiego parlamentu) – nadzór sprawuje Rada Ochrony Pracy

tylko 2 instytucje kontrolne podlegają bezpośrednio Sejmowi –

1. Najwyższa Izba Kontroli (zajmuje się kontrolą finansową wydatków środków z budżetu, wydatkami instytucji państwowych) i
2. Państwowa Inspekcja Pracy

2

Podstawy działania PIP w Polsce

Struktura organizacyjna Państwowej Inspekcji Pracy

- Główny Inspektorat Pracy w Warszawie
- 16 Okręgowych Inspektoratów Pracy (zgodnie z podziałem na województwa) wraz z 43 Oddziałami
- Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu

W PIP pracuje ok. 2600 osób, z czego ok. 1500 stanowią inspektorzy pracy.

3

Podstawy działania PIP w Polsce

ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy z 13 kwietnia 2007 r. – art. 10

Do zadań Państwowej Inspekcji Pracy należy:

- nadzór i kontrola przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,
- kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, wykonywania działalności oraz kontrola przestrzegania obowiązków nałożonych innymi przepisami,
- **kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców,**
- ściganie wykroczeń przeciwko prawom pracownika.

4

Podstawy działania PIP w Polsce

ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy z 13 kwietnia 2007 r. – art. 10

przepisy przewidują szerokie spektrum działań i zadań Państwowej Inspekcji Pracy m.in.

- kontrola wyrobów wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku pod względem spełniania przez nie zasadniczych lub innych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy,
- kontrola i nadzór stosowania chemikaliów i wyrobów genetycznie modyfikowanych,
- opiniowanie projektów aktów prawnych z zakresu prawa pracy,
- prawo wnoszenia powództw i uczestnictwo w sprawach o ustalenie istnienia stosunku pracy,
- kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni.

5

Podstawy działania PIP w Polsce

ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy z 13 kwietnia 2007 r. – art. 10

Obecnie obowiązujące przepisy *ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy*, a także przepisy innych ustaw i rozporządzeń nie wyszczególniają zapobiegania i zwalczania handlu ludźmi jako odrębnego zadania należącego do kompetencji inspektorów pracy.

Inspektorzy pracy są organami kontrolnymi mającymi dostęp do zakładów pracy i innych miejsc, w których wykonują pracę cudzoziemcy.

6

Działania podejmowane przez PIP

- możliwość wczesnego wykrycia zjawiska podczas prowadzonych kontroli, w szczególności przy ujawnieniu długotrwałego niewypłacania wynagrodzeń za pracę, powtarzających się bezpodstawnych potrąceń, niekorzystnie sformułowanych umów lub innych dokumentów związanych z wykonywaniem pracy itp.;
- uprawnienia inspektorów pracy do swobodnego wstępu na teren oraz do obiektów i pomieszczeń podmiotu kontrolowanego;
- prowadzenie działalności promocyjno-prewencyjnej, która ma na celu zapobiegać lub minimalizować ryzyko wystąpienia zjawiska, a także uświadomić potencjalne ofiary – pracowników, w tym młodocianych – w jaki sposób rozpoznać zjawisko oraz gdzie szukać pomocy.

7

Działania podejmowane przez PIP

- stroną postępowania kontrolnego organów PIP – podmiot powierzający pracę (pracodawca, przedsiębiorca, itp.), tu także prowadzone jest postępowanie wykroczeniowe w zakresie różnych wykroczeń określonych w przepisach prawa pracy
- cudzoziemiec – wyłącznie postępowanie w sprawie popełnienia wykroczenia polegającego na nielegalnym wykonywaniu pracy
- zainteresowanie PIP – cudzoziemiec, który już wykonuje pracę

8

Działania podejmowane przez PIP

- podejmowanie bezpośrednich działań w sprawach dotyczących handlu ludźmi, w tym do pracy przymusowej, poza zakresem kompetencji Państwowej Inspekcji Pracy,
- inspektor pracy nie jest uprawniony do podejmowania czynności wyjaśniających i zbierania dowodów lub informacji w tych sprawach,
- inspektor pracy nie został wyposażony w uprawnienia do prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych,
- rolą PIP jest **informowanie właściwych organów** ścigania o ujawnionych podczas kontroli okolicznościach świadczących o możliwości popełnienia przestępstwa handlu ludźmi, w szczególności do pracy przymusowej,
- wykonywanie czynności operacyjnych oraz procesowych, mających na celu zweryfikowanie informacji przekazanych przez PIP, należy do kompetencji organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

9

Działania podejmowane przez PIP

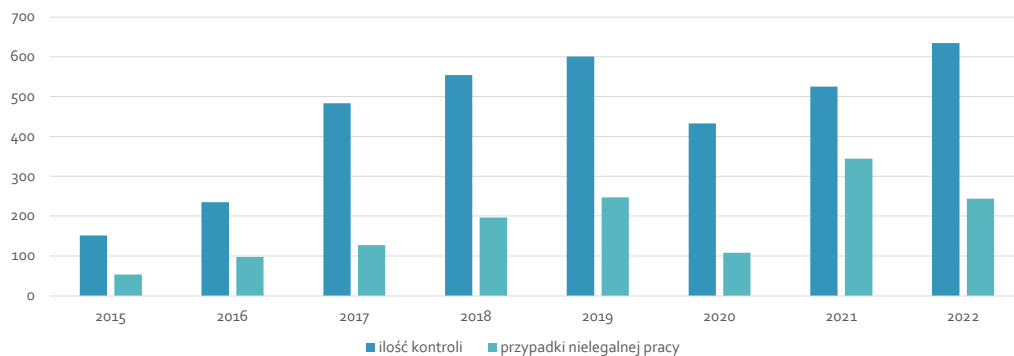
Zgodnie ze sprawozdaniem Głównego Inspektora Pracy za 2021 r.

- przeprowadzono **55 838 tys. kontroli** (przed pandemią COVID-19 – ok. 73 tys. kontroli)
- w tym:
- przeprowadzono **6418 kontroli** w zakresie legalności powierzania pracy cudzoziemcom (przed pandemią COVID-19 – ok. 8350 kontroli)
  - skontrolowano wykonywanie pracy przez **30 tys. cudzoziemców** (przed pandemią COVID-19 było to ok. 43 300 cudzoziemców)
  - rozpatrzono ok. **2800 skarg** pochodzących od cudzoziemców

10

Działania podejmowane przez PIP

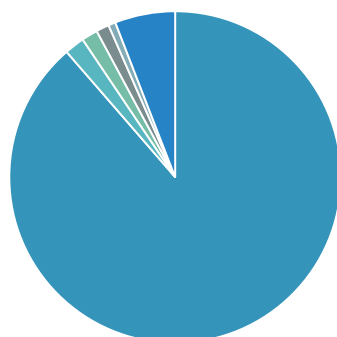
porównanie liczby kontroli i liczby wyrytych przypadków nielegalnej pracy cudzoziemców w Okręgowym Inspektoracie Pracy w Krakowie

11

Działania podejmowane przez PIP

cudzoziemcy objęci kontrolami w OIP w Krakowie wg. obywatelstwa (2017-2022)

UKRAINA – 88,6%

BIAŁORUŚ – 1,96%

UE/EOG – 1,58%

GRUZJA – 1,24%

ROSJA – 0,72%

INNE – 5,87%

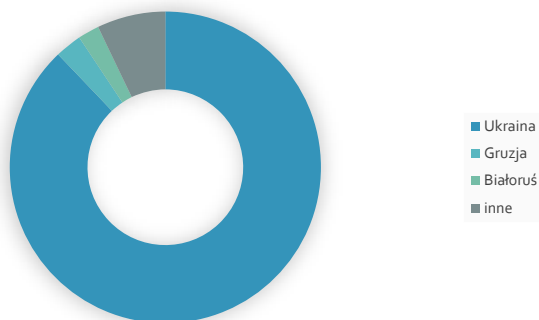
■ Ukraina ■ Białoruś ■ UE/EOG ■ Gruzja ■ Rosja ■ inne

12

Działania podejmowane przez PIP

stwierdzone przypadki nielegalnej pracy wg. obywatelstwa – OIP w Krakowie (2017-2022)

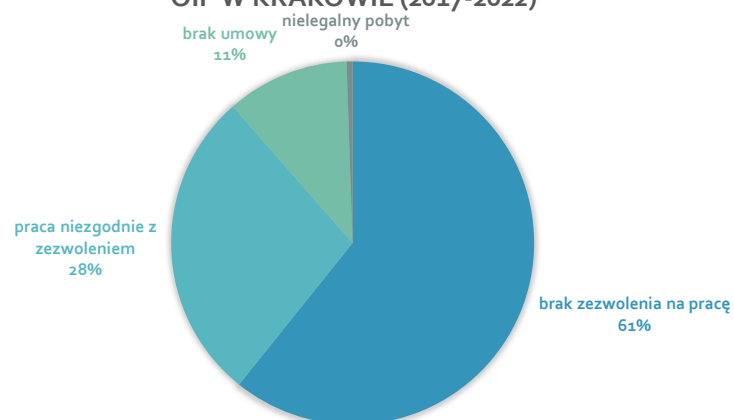

Ukraina – 88 %
Gruzja – 2,75 %
Białoruś – 2,2 %
inne – 7,1 %

13

Działania podejmowane przez PIP

PRZYCZYNY NIELEGALNEJ PRACY CUDZOZIEMCÓW - OIP W KRAKOWIE (2017-2022)

14

wspólne działania z Policją i Strażą Graniczną – zgodnie ze sprawozdaniem GIP za 2021 r.

- wspólnie prowadzone kontrole – **504 kontrole**
(Policja – 199 kontroli, Straż Graniczna – 206 kontroli)
- kontrole podejmowane na wniosek – ok. **2700 kontroli**
(Policja – 257 kontroli, Straż Graniczna – 55 kontroli)
- powiadomienia o wynikach kontroli – ok. **11 700 powiadomień**
(do Policji – 355 powiadomień, do Straży Granicznej – 742 powiadomienia)

15

wspólne działania z Policją i Strażą Graniczną

**coroczny udział w operacjach
przeciw handlowi ludźmi**

na zdjęciu - paszporty zabrane
cudzoziemcom – obywatelom
Ukrainy, którzy wykonywali
pracę w jednym gospodarstwie
rolnych na terenie
województwa małopolskiego
(OIP w Krakowie)

16

Działania podejmowane przez PIP

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Pracy w ostatnich latach:

- **udział w pracach** międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi oraz w pracach Grupy Roboczej tego Zespołu (koordynowane przez MSWiA)
- **udział w pracach** Zespołów Wojewódzkich ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi (platforma współpracy regionalnej)
- podnoszenie kwalifikacji kadry inspektorskiej – organizowane corocznie **szkolenia** w Ośrodku Szkolenia PIP we Wrocławiu nt. handlu ludźmi do pracy przymusowej oraz wsparcia ofiar handlu ludźmi do pracy przymusowej

17

Działania podejmowane przez PIP

Działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Pracy w ostatnich latach:

- **udział w opracowaniu i opublikowaniu poradnika pt. „Praca przymusowa: Poradnik jak ją rozpoznać i jej przeciwdziałać” (2020 r.)** - publikacja przygotowana przez interdyscyplinarny zespół ekspertów i praktyków Grupy Roboczej ds. relacji z osobami świadczącymi pracę (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej). Koordynatorem prac był Polski Instytut Praw Człowieka i Biznesu
- **organizacja szkoleń i spotkań** o tematyce związanej z handlem ludźmi – w OIP w Rzeszowie w 2021 r. zorganizowano webinarium nt. „Zwalczanie i zapobieganie handlowi ludźmi, w tym do pracy przymusowej”, przy współudziale przedstawicieli PIP, Straży Granicznej, Policji oraz Wojewódzkiego Zespołu ds. przeciwdziałania handlu ludźmi.

18

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Magdalena Miska
starszy inspektor pracy – specjalista
OIP w Krakowie